

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-havasos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, augusztus 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesércikk: Az imperátor.**
- Francia-török konfliktus.**
- Ussoráskodó hivatalnokok.**
- Düledező kaszárnya.**
- Makai Emil temetése.**
- Uti levelek.**
- Idegen barátok a mária-radnai kolostorban.**
- Szelle butorai.**
- Agyonlőtt kísértet.**
- Relle magánsubvenciót kap.**
- Nyolc tűzhálál.**
- Agyonvert lelkes.**
- Bilincsvért birtokos.**
- Tárca: Idegenben.** Irta: Ifj. Lónyay Sándorné.
- Csarnok: A bácskai oroszán.** Irta: Kemechey Jenő.

Az imperátor.

Arad, augusztus 8.

Vilmos császár az idén aggódó szívvvel indult rendes északi kirándulására. Az egyetlen pihenésre, amelyet ez az örökké tevékeny koronás férfi megenged magának. Es az idén az üdülésnek ezt a rövid idejét is megzavarta a szerető gyermeki szív nyugtalansága. Sötét fátyol takarta el szeme elől a magas északnak csodásan szép panorámáját, amelyben máskor annyi gyönyörűséget talált. A hattyuféher Hohenzollern, amint némán siklott tova az oceán végtelen tükrén, izgatottan sétált

fedélzetén a hatalmas imperátor. Szemét dél felé, a haza drága földje felé fordította, mintha az onnan érkező madaraktól akarna minél előbb hirt hallani édesanyjáról, aki súlyos betegen fekszik a Taunusz susogó lombjai között . . .

Végül nem tűrttetheti tovább fájdalmas türelmetlenségét. A Hohenzollern megfordul és gőznek, vitorlának, sebes szélnek szárnyain siet haza. A császár még egyszer meg akarja csókolni anyja kezét, mielőtt örökre lehunyná szemét ez a sokat szenvedett asszony, akinek koronáját tövisekkel bélelte meg a kegyetlen végzet. Fényes ünnepi program várja *Waldersee* grófot, a keletázsiai nemzetközi sereg főparancsnokát, valamint a messze Sárga-tengerről dicsőségesen visszatérő német flottát. Az ünnepségek körülrajongott központja az imperátor lenne; ő azonban lemond a dicsőség részegítő élvezetéről, mert a gyermek siet anyjának betegágyához. Kinos érzés ösztökéli, hogy nincsen veszteni való perc, ha életben akarja látni azt, akinek életét köszöni. A császár yacht alighogy horgonyt vet a kieli kikötőben, Vilmos már a készenálló vonaton ül, amely a sötét északában rohanvást rohan Friedrichsruhe felé, hol a császári asszony vívódik a halállal.

Dicsőséges, ragyogó ünnepeltetésre, a birodalom nagyszabású akciójának szer-

tartásos befejezésére nem ér rá a császár. Hanem nemes szíve arra ráér még ezekben a lázasan sietős, keserű órákban is, hogy eszébe jusson: micsoda csapás ért egy nemzetet, amelyet megtanult becsülni és szeretni. A magyar nemzet nagy emberének: *Szilágyi* Dezsőnek ravatala körül könyezik akkor, a mikor a császárt is talán csak napok, talán csak órák választják el egy gyászos ravattól. A saját fájdalommal telt császári szív átérzi a magyar nemzet fájdalmát és gyógyító irként ható üzenetet küld a szőke Duna partjára, ahol egykoron tenyerén hordozta egy lovagias nemzet és mindenha hálásan őrzik az imperátor látogatásának fényes emlékeit. A legőszintébb részvétellel teljesen átérzi a csapás nagyságát, amely *Szilágyi* Dezső halálával Magyarországot érte. Így szól a császári üzenet, amely annál elevenebb visszhangot kelt a magyar nemzet szívében, mert fájdalommal telt császári szívből jön.

Szomorúság borítja el lelkünket, hogy ily hamarosan viszonzhatjuk a koszorút, amelyet Vilmos császár *Szilágyi* Dezső sírjára tett le. A rohanó utazás nem vezett kárba. A haldokló *Frigyes* császárné megtörő szeme megismerte nagy fiát, amikor még egyszer megcsókolta meghidegült kezét, azt az áldott kezet, amely oly bámulatos hősiességgel támogatta a csá-

TÁRCA.

Idegenben.

Irta: Ifj. Lónyay Sándorné.

Es eljött az éjszaka. Meleg volt, vasárnap volt és május. és Doroszlay Adám még mindig egyedül, mindig unatkozva járt-kelt Alagirnak keskeny, görbe, s nagy széles utcáin. A mult, amelyért önként száműzte magát hazájából, amelyről azt hitte, hogy végre elfelejtette, ma ismét ott kísértett vérenek minden lüktetésében, agyának minden gondolatában . . .

Szórakozottan haladt végig a kigyózó utcákon, a Bab-el-Ued és a Bab-Azzun kivilágított palotasorai között, a Boulevard de la République arkádjai, s nagy üvegtáblás kirakatai előtt.

Csak lassan, lökdösődve juthatott előre: egy egész kozmopolita világ zibongott itt, a forró lázas májusi éjszakában.

Egy rakás francia, arab és olasz egymást taszigálva, szitkozódva, káromkodva tört utat magának a sokaságban, aranyhímmzéssel borított ruhákban szép zsidó asszonyok kacér pillantásokat váltottak az idegen férfiakkal, a fehér-fátyolos mór-nők tetőtől talpig fehér selyembe burkoltan, szemérmes és felénk mozdulatokkal siklottak tovább, mint árnyképek . . . egész arcukból csak csodálatosan ragyogó hennével meghosszabbított szemek látszottak.

A zuávok, az afrikai troupiér-k, a spahik ragyogó öltözetei közül bizarrul váltak ki a beduinok fehér burnuszai, s a mellbeteg an-

gok elől-hátul lehajló vászonsipkái kellemetlen, reális tónust vegyítettek a másképp oly állomszerűen káprázatos képbe.

Az üzleteknek egész vasárnapi népessége is az utcán volt most: a fekete-cilinderes segédek, a nagyfrizurás, csinált virágokkal ékes, mázolt arcu szépségek — ember-ember hátán, egyre hullámozva, kavargva.

A kereskedők boltjai előtt kigyultak az apró, vörös gázlángocskák, s a kirakatok a különböző áruk egész halmazától csillogtak. A nagy üvegablakok tele voltak frissen érkezett párisi rövidáru és toilette cikkeivel, s közvetlen közelükben a szellős mór kávéházak bámaszkodtak az utcára, s bennük burnuszos bensülöttek szívták békésen a csibukot, vagy a nargilét. A terem közepén pedig idegen világtájak felől hadart különös történeteket egy néger mesemondó.

A lebujaiból rekedt ordítás hallatszott ki: ott részeg matrózok duhajkodtak és eltökélt máltaiak tették a szépet a barna arcu leányoknak, minden pillanatban készen előrántani késüket.

A kisebb girbe-gurba utcákon a maszatos házak előtt csupa lehetetlen tárgyat árulnak: arany- és ezüstporral teleszórt drága selyemkelmék mellett zsinegre fűzött vöröshagymakötegeket, gyalogtököt, száraz halakat, ócska lábbelit és illatos narancsvirágot . . .

Narancsvirág! . . .

Doroszlay Adám összes ezüst pénzét oda-szórja, hogy megszerezze a szegény haldokló, hervadó szimbolumokat . . . Narancsvirág! . . . Otthon, édes hazájában a boldogság virága

ez; itt, a porban fetreng, eltaposva, megalázva . . . Végtelen gyöngédséggel szoritja magához a fehér virágkét, melynek lazán összekötött szálai hozzásimulnak a kabátjához, arcához . . .

Amint egy nyitott, félszerszerű kapualj előtt elhalad, mumia arcu guggoló, burnuszos öreg kiált reá anyanyelvén:

— Tessék uraságok, tessék! Itt lehet borotválkozni, haját, szakált nyíratni! Tessék, tessék . . .

Doroszlay Adám nem érti ugyan, mit mond, de azért tovább megy, mert úgy érzi, hogy most egyedül kell lennie, — egyedül legalább egy órácskára. Amint odább halad, egyhangu, vontatott ének hangzik feléje, melyben egyszerűsége dacára is benne van a talajhoz való végtelen ragaszkodás, a boldogtalan szerelem jajveszékelése, s a végtelenségig fölcsigázott szenvedélyészvesztett sikongatása.

Itt egy percre megáll Doroszlay Adám. Valami — ami nagyon hasonlít a honvágyhoz — markolja meg a szívét egy pillanatra.

Bemegy.

A kis teremben két asszony ül a földön s derbuccát ütögeti. Az arcuk ki van festve, csupa fehér s rózsaszín az, — csak a nyakuk ta totta meg meleg, bársonyos, barna színét.

Ebben a gyéren megvilágított kékes levegőjű kis szobában úgy néznek ki, mint a Baál isten szentélyében fölkezt kurtizánok.

A harmadik asszony háttal van Doroszlay felé, s kecses mozdulatai, macskaszerű bája egy percre lebilincselik tekintetét.

szár atyját, III. Frigyes császárt, szörnyű harcában, a körülötte leselekedő Halál ellen. Talán még azt a gyöngédséget is tudta méltányolni, hogy fia a 2-ik testőrhuszárezrednek, a haldokló anya ezredének az egyenruhájában jött erre a bucsuzó látogatásra. De mintha egyedül az imperátor utolsó kézsókját várta volna, lelke nemsokára elszállott az örök nyugalom honába, oda, ahol nincsen többé semmi szenvedés.

Halaványan, némán fekszik kiterítve a friedrichsruhei kastély disztermében az angol királyleány, akit boldog-boldogtalan sorsa a német császári trónra ültetett. Mintha a Taunusz hegyei és völgyei között is viszhangoznék a londoni katedrális óriási harangjának mélabus hangja, hirdelve, hogy *Viktória* halála két nagy nemzetet borít gyászba. Meghaltanak mind, akikkel keserves harcokat kellett vívnia önmagáért és férjeért, mert mindig nyomában járt a gyanu, hogy idegen nő. Megelőzte a vaskancellár, aki pokollá változtatta életét, megelőzte férje, akiért feláldozta életét. És most ő maga is követi a misztikus utra őket, akikkel viaskodni kellett és azokat, akikhez a szeretet köteléke fűzte. Minden igaz embernek részvéte kíséri sirjába ezt a hősiességű, nemes szívű császári asszonyt, akinek vértanúságát csak Klio fátylaja fogja megvilágosítani.

Egy nagy angol lap írja, hogy soha idegen nemzet idegen uralkodó felé nem fordult olyan imponáló részvétellel, mint a milyennel most az angol nemzet veszi körül a német császárt. Ugyanezt mondhatjuk el a magyar nemzetről, amely mindig értékük szerint tudta méltányolni a nagy asszonyok nagy erényeit és azonfölül régen szívébe zárta a friedrichsruhei halott fiát. II. Vilmos császár lelki szemével ott láthatja lebegni anyja ravatala felett a magyar nemzet trikoloros koszoruját is. (*)

Francia-török konfliktus.

(Elintézetett affér.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

Puskaporos a levegő. A Baikán apróbb bajaihoz most egy újabb, nagyobb járul. Franciaország fenyegeti a szultánt, hogy hazahívja konstantinápolyi nagykövetét és megszakítja a diplomáciai összeköttetést. Az ilyen rendszabályok egy közelben kitörendő háború bevezetését szokták képezni. Igaz, a helyzet nem olyan ma, hogy Francia- és Törökország közt rövidesen fegyvertusára kerülhetne a sor, mégis az a feszültség, a mely a két állam közt beállott, elég alkalom arra, hogy bonyodalmakat idézzen fel, a melyeknek nagy horderejű következményei lehetnének.

A legutóbbi napjainkbeli táviratok már beszámoltak a francia és török diplomácia sakkhuzásairól. — Érdekes most már azt is elmondanunk, hogy tulajdonképpen mi okozta a mostani gabalyodást.

A legtöbb konstantinápolyi rakodópartot egy francia társaság építette és ugyanez a társaság használja is fel üzleti célokra, hogy költségeit megkaphassa. A porta, a szultán megbízásából, az ifjú törökök ellenőrzése céljából, maga szeretné gyakorolni a rendőri felügyeletet a rakodópartokon és az ezek mentén kikötő hajók felett. *Constans* francia nagykövet a szultánhoz intézett jegyzékében azt követelte, hogy vagy a porta vegye meg a rakodópartokat, vagy pedig formálisan ismerje el a francia társaságnak birtokjogát. Erre a jegyzékére pedig július hó 25-ig kért választ, ami tehát *ultimátum számba* is mehetett.

Mivel pedig a szultán válasza július hó 27-éig sem érkezett meg, *Constans* elment a Yldiz kioszkba és kihallgatást kért a szultánnál. *Abdul Hamid* azt üzentette a nagykövetnek, hogy a feje fáj és *Halil Rifat* basa nagyvezérhez utasította őt. Ez pedig kijelentette, hogy az ügyet megvizsgálja, lehetőleg el fogja intézni, stb.

Constans ebben követeléseinek közvetett elutasítását és személyének megsértését látta, azért *táviratilag* ajánlotta *Delcassé* francia külügyminiszternek, hogy — a mint azt már jelen-

tettük — *hivassa őt vissza*, *Munir bey* párisi török nagykövetnek pedig küldje vissza az utlevelét.

Ennyire kiélesedett már a válság, mely ma szerencsés megoldást nyert. A párisi *Figaro* legalább így van értesülve. Mint lapunknak táviratozzák, a *Figaro* azt írja, hogy *Delcassé* külügyminiszter hosszabban konferált *Munir beg* török nagykövettel és ez alkalommal minden kétséget eloszlatott arra nézve, hogy a francia kormány és konstantinápolyi képviselője között teljes egyetértés van a felmerült differenciák dolgában. A miniszter azt hangoztatta továbbá, hogy Franciaország jogaihoz kétség nem fér, helyeselte *Constans* magatartását és azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a porta *igazságot fog szolgáltatni* a francia állampolgároknak.

Uzsoráskodó hivatalnokok.

(Törvényszéki tisztviselők mozgalma.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, augusztus 8.

Az állami tisztviselők fizetésemelésének szükségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a gyakran ismétlődő szomorú dolog, hogy a kisebb fizetésű állami hivatalnokok fizetési könyvecskéjük ellenében szorult helyzetben a *hivatalnokoktól veszenek fel kölcsönöket, uzsorakamatra*. Ilyen eset a nagyváradai törvényszéknél is előfordult s épen azért a tisztviselők egy része mozgalmat indított, hogy a hivatalnokok tekintélyét mélyen aláássák s a törvény által is tiltott kölcsönözéseket megakadályozzák. Főhívást bocsátottak ki, amelyben arra hívják fel az összes helybeli törvényszéki hivatalnokokat, hogy fizetési könyvecskéiket a szolgálattól vegyék el s bocsássák azt az elnök felügyelete alatt lévő bizottság kezébe. A főhívás szó szerinti szövege a következő:

A hírlapok közleményéből általánosan ismert az a mélyen elszomorító dolog, hogy a nagyváradai bíróságoknak nemely tisztviselő hivatalnokai nyomasztó anyagi helyzetében, a hivatalnokokhoz folyamodik kölcsönökért s a szolgálta az alkalmat felhasználva, a tisztviselő fizetési könyvét zálogul véve, magas uzsorakamatra hitelezett.

Mélyen elszomorító ez a dolog azért, mert

ebből a posványból, — amelybe miatta jutott, nem emelheti fel más, csak ő, hogy csak az édes, — üde szájának a csókja lesz képes lemosni homlokáról a festett ajkak csókjainak szennyét.

Az ifjúsága az, ami ennek az asszonynak az emlékével össze van fonódva: a hite, a lelkesedése, energiája. Emelt homloka, melylyel az életbe kilépett, miatta hajlott meg, miatta volt az is, hogy meghalt benne minden ambíció.

Kiért, kiért legyen még valami belőle? Kiért teremteni. — alkotni valami maradandót, — ha az egyetlen, — akiért egyáltalán érdemes valamit tenni, ugysem fogja méltányolni!

Még most is látja azt az erősségében is bájos mozdulatot, amelylyel a kezét kikapta az övéből, — mikor megvallotta előtte szerelmét, esztelen reménységét. — hogy egykor az övé lesz, és egyszerre érzi, igen tisztán érzi a parfümöt is, — amit használt, amelylyel impregnálva volt minden, amihez hozzáért, amely át- meg átjárta, amely égette őt, mint a tűz s amely arra ösztönözte — ha véletlenül megérezte valahol, — hogy esztelenül rohanjon tüzön, vizen, száz halálon át is — utána . . .

— Szép idegen, kire gondolsz? Allahra-e, vagy — rém?

A szókat felkapja a langyos fuvallat s az arcába hajtja: úgy érintik azok, mint egy puha, meleg kéz simogatása — és előtte áll a valóságban is az asszony, úgy, ahogy százszor megálmodta.

A másik pillanatban azonban eloszlik a varázs: az asszony megfordul, — arca ráncos és elői két foga hiányzik.

A fekete, kócos haju férfi, aki tenyerével üti a tamburát s közben helyeslő fejmozdulatokkal kíséri a táncoló bajadér mozdulatait: most egyik kezét Doroszlay felé nyújtja.

Mert nincs már aprópénze, egy papírpénzt dob neki Doroszlay, amin összeverekednek.

Undorodva fordít hátat nekik.

Nem tudja miért, de ma úgy érzi, hogy ez az egész város más, mint minden más napon, hogy nem egyéb óriási szemétdombnál, amely az erkölcsstelenség, a bűn, az iszákosság tanúja. Ma este először veszi észre, mennyire rajta van e jellegéből teljesen kivetkőztetett városban a kozmopolita városok aljasságának szomorú bélyege.

Nem tudja mi lelte; de világosan, éles, tiszta kontúrokkal áll előtte ismét a múlt, az asszony, akinek könyörtelensége üzte el otthonából.

Valami izgató hőség árad szét a levegőben, az emberi test gőgözőlése, Algirnak sajátságos idegenszerű illatai: a fűszerek, a pézsmaszaga; mindez megfekszi a mellét, mint a lidércnyomás.

Mindenfelől meleg pára tódol az utcára, a lebujszó az ányós abszint és pálinka szaga gomolyog ki, az algirai dohány illata pedig összevegyül a morflüldök forró gőzével . . .

És erre a zajongó, idegenszerű, — cinikus és szemérmetlen Babelre mégis hibátlan, tiszta kék ég borul, s csillagai fenyesében tündökölnék e büntések, a gyalázatossá-

gok, mint édes hazájának csöndes, békés pusztái fölött . . .

Hallgatagon, lassan kanyarodik be a Jardin Marengo felé.

Irt is rengeteg nagy a tolongás, de legelőbb a mirtusok és pisztáciák között, a cédrusok alatt üdébb a levegő s talán szünni fog kínzó főfájása is.

Sajátságos boszorkányság vesz rajta erőt.

A sokaság, a tarka-barka tömeg egygyé olvad szemei előtt, s ő egyedül van azzal az asszonnyal, akit úgy szeretett.

Látja, tisztán látja azt a hatalmas, erős szőke hajerdőt, mely egyenes vonalban nő ki fehér homlokából, s amelybe olyan földöntúli gyönyör lett volna beletemetni forró arcát, égő ajkait . . .

Előtte van ismét hosszú, fehér cashemirruhájában, — amely oly szorosan simul hozzá, — mintha szerelmes lenne hajlékony, ifjú testébe. . . . Ujra látja azt a megsokott, — édes-bájos mozdulatát, — amelylyel akaratoskodó haját simítja ki az arcából, és meg-elevenedik előtte harmonikus, — halk kacagása az ő mulattató történetkéinek nyomán. . .

Az otthonától távol eltöltött vad orgiák után, a letargikus állapot vergődései között is, őh be sokszor gondolt így reá! Hányszor volt azon a ponton, — hogy visszamegy hozzá, hogy hűvös, fehér ruhájának szegélyébe temeti az arcát, s úgy megalázkodva mondja el neki:

— Hiába küzdöttem, mulattam, sütyedtem a mélybe, hogy ellefejtselek . . . ma is, ma is meghalok utánad! . . . Hányszor érezte, hogy

az általa megteremtett helyzet erkölcselen és törvénytelen. Erkölcselen, mert a bírósági tisztviselő tiszta erkölce, az elfogulatlanságának alapját képező függetlensége s törvénytelen, az 1877: 34287. I. M. számú rendelet határozmányába ütközik, amelyek súlyosan büntetendő fegyelmi vétségé minősítik a fizetési könyv elzálogosítását s a fizetésnek egészben avagy bármely részében a hitelező részére való átengedését.

Mint hogy oly segítő egyesületünk nincsen, amelynek anyagi erejével szorult helyzetbe jutott hivatalnoktársainknak segítségére siethetnénk, segitenünk kell őket azzal, a mivel tudjuk s ami kötelességünk: erkölcsileg. Világosítsuk fel, hogy ez az eljárása, amely szerint az alárendelt hivatalnoktól kölcsönt kért, ellenkezik a jó izléssel, ellenkezik a társadalom nagyhatalmu szabályaival, sőt mintegy függőségi viszonyba hozza oly közeggel szemben, melylyel rendelkeznie kellene s amelynek ekként ő vált kilincselő s kérelmező alázasatos szolgájává, — ellenkezik állásának méltóságával s a kötelességek hű teljesítésével. És hogy ne legyen az ő gyöngeségében a jó tanács az egyedüli támasza, legyünk segítségére tettel is és minden módon akadályozzuk meg, hogy szorult anyagi helyzetében fizetési könyvének elzálogosítása a fizetés bizonyos részének lekötésével kilincselhessen s kiszolgáltatassa anyagi létezését s erkölcsi reputációját a biztos elzúllásnak.

Vegyük el a fizetési könyveket a hivatalnoktársaktól!

Határozzuk el a bírói és kezelő személyzet tagjai, hogy a magukról megfélekedett hivatalnoktársaink érdekében, önmagukkal szemben való megvédésük céljából kivétel nélkül a törvényszéki elnök ur őrizetére bizzuk fizetési könyveinket s felkérjük két tisztviselőtársunkat: az irodaigazgatót és az elnöki jegyzőt hogy a jövőben fizetésüknek az adóhivatalból való kiszálltatását kiállítandó nyugtáinknak leszámítolását és a fizetéseknek alkalmas módon való kézhez juttatását, mint általunk felkért és a törvényszéki elnök ur által fölhatalmazott és ellenőrzött bizottság elvállalni sziveskedjenek.

TÁVIRATOK.

A transzváli kártérítés.

London, augusztus 8. A Dél-Afrikából kiutasított idegen alattvalók kártérítési követeléseit tárgyaló bizottság mai ülésén az angol kormány képviselője kijelentette, hogy a kártérítést követelő idegeneket

Most is fehér ruha van rajta, — melyet fekete öv tart derekához szorítva, — egyetlen, óriási scarabeust ábrázoló csattal. Az, a hogy szoknyáját megfogja, maga egy költemény, nagy zöld szemek úgy csillognak, mint a smaragdok, s ajaka körül csintalan mosoly játszik.

— Edes! . . . edes . . .

A szó elha' ajkán. Nem, nincs joga így nevezni, s hirtelen behunyja a szemét, hogy ne lássa az asszony arcán a csodálkozó harag kifejezését.

De hogy amaz nem szól, bátorságot vesz magának és újra reá néz.

Ebből az egy tekintetből megérti, hogy ez a nő, a ki vágyainak, szerelmének tisztán leszűrődött ideálja, a végzetnek egy erős szakos és hirtelen lökése folytán azért került az utjába, hogy végre őt boldogítsa, s mert fatalista, nem csudálkozik azon, hogy itt van, nem kérdezi miért jött és egészen természetesen tartja, hogy ők most ketten egyedül maradtak itt egy egész kis világ közepében, elszigetelve a ciprusz-, mirtusz- és pisztácia-lombok között . . . És mialatt tekintetével szinte beitta az asszony nemes hajlásu vállait, sápadt, szenvedélyes arcát, szomjas ajkait, szinte szent megilletődéssel kérdezte meg tőle, ha szereti-e?

— Szeretlek, — felelte az asszony és ki nyújtotta a kezét a narancsvirágkéve után.

Odaadta neki, s mert félt, hogy valaki megláthatná, csak egy levelet tépett le a fáról, mely szöke hajához ért s azt szorította az ajkához.

— Miért szeretsz? — faggatta lázos, kuta-

nem biztosíthatja róla, hogy nemsokára visszatérhetnek Dél-Afrikába. Mielőtt az idegeneknek megengedik a visszatérést, az összes fogoly burokat, afrikandereket és uitlandereket vissza kell helyezni birtokukba.

Ismét háboru.

New-York, augusztus 8. A „Herald“ jelenti, hogy *Venezuela tegnap megüzente a háborut Columbiának.* 4000 columbiai katonára már venezuelai területen áll; ezek ellen most egy 10.000 főből álló venezuelai sereg vonul fel.

Düledező kaszárnya.

(Könyvemű építkezés a fővárosban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

Nem mindennapi népvándorlás indult meg tegnap Budapesten, a Ferencvárosban. Katonák költözködnek. A Forinyák altábornagy nevét viselő 86-os bakák két zászlóalja, a tisztekkel és az ezred pénztárával, minden ingó vagyonával sietve hagyta el a gróf Nádasdy-kaszárnyát. A gyors kilakoltatásnak nagy oka van: a kaszárnya, melyet öt esztendővel ezelőtt épített a katonai hatóság, összeroskadt. Minden pillanatban összeomolhat és valóságos csoda, hogy eddig emberéletben kárt nem okozott.

A polgári életben egyszerűen el sem képzelhető az a laza ellenőrzés, a mely mellett lehetséges volt a kaszárnyát úgy megépíteni, a mint azt a Lähne és Strengé vállalkozó cég tette ebben az esetben. A millenáris esztendő ünnepségeinek katonai programja közé tartozott a budapesti helyőrség új kaszárnyáinak fölépítése. A hadügyi minisztérium kiírta a pályázatot és a mellőzött pályázók szinte előre sejtették már, hogy a magasabb katona szempontok Lähne és Strengé mellett fognak dönteni.

Lähne és Strengé tényleg győztesen kerültek ki a pályázatból. Közel 500.000 korona költséggel ők kapták a gróf Nádasdy-kaszárnya megépítését.

A kaszárnya künn fekszik a kilencedik kerületben, a gróf Haller utcában. Óriási kiter-

tő türelmetlenséggel. — Miért most, ha eddig nem szerettel?

Az asszony könnyed, bájos mozdulattal vont vállat.

— Szeretlek, — ismételte — nem elég ez neked?

Egy szálat kivett a narancsvirágok közül s a hajába tűzte, majd halkán, hiszterikusán felkacagott.

— Narancsvirág! — szólott keserűen, önmagát gunyolva. — De nézd hát, hogy illik nekem . . .

Ismét nevetett.

A férfi szenvedélyes rajongással tekintett reá.

— Amikor megmentettem e virágokat, — szólott komolyan, — még nem tudtam, hogy ilyen irigylendő sors vár reájuk. De talán intuíció volt . . .

Megfogta a kezét, tiszteletteljesen, alázasatosan.

— És most, most itt, a szabadon kéklő ég alatt kérek: mond meg nekem, hogy miért küldtél el magadtól akkor, s miért tüssz meg magad mellett ma?

Mélységes tekintete még a lelkét is levetetni látszott.

— Hát, hát, — dadogott az asszony és elfordította a fejét — akkor tél volt, most meg nyár van, forró nyár . . . Azután meg, — tette hozzá könnyelmű nevetéssel, s balkezevel lesimitotta ruhája ráncait — ott tucatszámra hevert lábaimnál az imádók serege, itt pedig — egyedül vagy . . .

jedesü. Főhomlokzata a Haller-utcára néz, bal oldalon mélyen belenyulik a Nádasdy-étcába, a jobb oldalán végighuzódó utcának nincs még neve. A Haller-utca sarkán van az országos marhavásártér. A kaszárnya környéke ezelőtt igen lakatlan volt, de a mikor megkezdték a kaszárnya építkezését, megnépesült a vidék és ma a kaszárnyával szemben már négy hatalmas bérház emelkedik.

A kaszárnyának a Haller-utcára néző homlokzata a két emeletes főépület. Ebben laktak a tisztek. Tőle jobbra-balra vasrácsos kerítést buztak és ezeknek a végére tették az egyemeletes legénységi épületeket. Balra külön áll az altisztek épülete, a mely szintén egyemeletes, előtte a Staabsgebäude, a melyben az ezred pénztára és irodái voltak, hátul az udvar végén az istálló. Ma a kaszárnya teljesen hasznavehetetlen. A korhadt fagerendákat, a miket nedves, rossz fából faragtak, keresztülrágta a gomba és a kaszárnyában csak egy ép alkatrész van: a föld, a mire építettek.

1896. közepe táján Lähne és Strengé bejelentették a katonai építő-hivatalnak, hogy a kaszárnya elkészült. A vegyes bizottság tagjai meghallgatták az építést ellenőrző bizottság jelentését arról, hogy az építkezés folyama alatt állandóan megfigyelték a munkálatokat, szemügyre vették a szállított anyagot és végül mindent a legkifogástalanabb rendben találtak. 1898-ban letelt a két esztendő, a mire a katonai vállalkozók szavatolni szoktak és Lähne és Strengé visszakapták az óvadékukat, újabb bizonyosságául annak, hogy munkájukkal meg van elégedve a hadügyi kincstár.

Már a télen jelentették a kaszárnya tisztjei, hogy a gróf Nádasdy-kaszárnya roskadozik. A vakolat óriási darabokban hullott le a mennyezetről, a falakról, a szobákban kiállhatatlan lett a nyirkos, dohos levegő. A gyanus tüneteket az építő-bizottság nem nézhette tétlenül. A tél óta majd minden héten megjelentek a bizottságok a kaszárnyában és mindinkább bizonyosodott, hogy a vállalkozók csuful becsapták katonáikat. A katonai bizottságok több építő-vállalkozóhoz fordultak és ezekkel is megvizsgáltatták a düledező kaszárnyát. Ezek után mindent kiderítettek.

A kaszárnyában négy és fél méternyi távolságban állnak egymástól a vastraverzek. A vastraverzek közötti részt egy méter husz centiméternyi távolságban fagerendákkal támogatják meg. A traverzekon kívül ezek tartják a falakat és ezeken nyugszik a mennyezet. Lähne és Strengé éppen ezt a részét az épületnek, a legfontosabb részét építették meg a legkönnyelműbben.

Most, hogy lebontják a falakat, kiderül, hogy ezek a fagerendák kivétel nélkül elkorhadtak. Kiviritott rajtuk a gomba és mint a szu, vaskövetkezésséggel végigrágta a gerendákat. A nedves, korhadt gerendák tisztán elrothadtak. Olyan porhanyósak, hogy szertemálanak, a mint a napszámosok óvatosan lecsusztatják az emeletről.

A kaszárnya legénységét, nehogy itt pusztuljanak, ki kellett lakoltatni. Már előzőleg szigorú parancsot kaptak az altisztek, hogy tilták el a legénységet minden Fussübungtól, nehogy a falak összeomoljanak. A kaszárnya legénységének nagy gyorsasággal helyet csináltak a Károly főherceg-laktanyában, a mely a Markó-utcában van, a tisztek pedig nagyrészt magánházakba költöztek.

A kaszárnyába, a kivonult katonák helyébe napszámosok, ácsok és kőművesek vonultak be. A Brunner Ferenc építővállalkozó cég végzi a restaurálás munkáit és a katonai hatóság most már szigorubban ellenőrizheti a munkát. Egy kadét-örmmester, a katonai építési hivatal meg-

bizásból reggeltől estig künn van a kaszárnyában és szemügyre vesz mindent. Be van avatva a restaurálás minden részletébe és azt is tudja, hogy szeptember tizenötödikére nem lesz lehetséges befejezni a munkákat. Nyolcvanezer koronát irányoztak elő, de ezt az összeget már ma is felemésztette a korhadó anyagok pótlása. Szakavatott mérnök vezeti a munkálatokat és így remélhető, hogy most már becsületesen helyreállítják a roskadozó kaszárnyát.

SPORT.

+ **A vadászidény kezdete.** Augusztus elsejére megnyílt a vadászidény, ha egyelőre csak részben is. Augusztus elseje óta ugyanis, törvényeink szerint, szabad a vásár fogolyra és sok helyütt hosszú, a passzionátus vadásznak szinte beláthatatlannak tetsző pauza után, már ropog a puska. A vadászvilág öröme szolgáljon egyébként az a hír, hogy az idén sikerült költségek után a legpompásabb foglyaszásra lehet kilátás. A seregek népesek és jól kifejlettek. Am tudjuk, hogy az igazsi vadászt a foglyok nagyobb száma nem kápráztatja el, mérsékli magát és mindenkéfelett megkíméli a fejletlen csapatokat. A tapsifülest is már csak néhány napig védi a törvény. A mezők hosszú-fülű lakóira augusztus 15-től kezdve szabad vadászni. De, bár a törvény megengedi, alig lőnek még ilyenkor a nyulakra; hadd erősödjék, hadd fejlődjék, annál nagyobb passzió hajtani agárral és löni télen a ropogós havon, a mikor jobban is esik a nyulpecsenye.

+ **Az aradi turista egyesület vasárnap Maros-Szlatinára** rendez kirándulást. Az egyesületnek azon tagjai, kik e kiránduláson résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy a vasuti kedvezmény kieszközlése végett még holnap délelőtt 11 óráig jelentkezzenek *Tedeschi* Viktor elnöknel (Minorita palota I. emelet), vagy *Szilágyi* György titkárnál (templom-utcai fiúiskola).

Makai Emil temetése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

A budapesti Vörösmarty-utca 11. számú halottas házat, melynek egyik harmadik emeleti lakásában *Makai* Emil holtteste volt kiterítve ma a délelőtt folyamán igen sokan keresték fel. Csoportosan jártak ott, az újságírók, írók és művészek, hogy elbucsuzzanak a ravatalon fekvő fiatal költőtől. A látogatókat *Fischer* Jakab dr. az elhunyt bátyja fogadta. Tömegesen érkeztek a részvétlívratok és a részvétlevelek is a családhoz. Az *Otthon* a következő levelet intézte *Fischer* dr.-hoz:

Az *Otthon* írók és hírlapírók köre nagy gyászsa közepett, a melyet kedves kollégáknak, a magyar irodalom egyik büszkeségének halála okozott vigasztaló szóval fordulok azokhoz, a kiket a csapás legközelebről talált: *Makai* Emil családjához.

Mekkora bánat támadt a halála nyomán, mennyi keserves könyv siratja korai távozását, hány szívet szoritott össze a fájdalom a hirre, hogy *Makai* Emil, ez a magasba törekvő lélek itt hagyott bennünket: mi tudjuk igazán, akik annyi éven át együtt dolgoztunk vele az *Otthon* írók és hírlapírók körében, örültünk az ő örömeinek, bántottunk azon, ami őt bántotta és mindennek fölött szerettük. Kihült teteme s mi áldást rebegünk drága emlékére babérral, virággal hintjük tele a koporsót, mely szerettünkét magába zárja és arra kérjük az Istent, adjon az elköltözöttnek csöndes pihenőt és vigasztalást azoknak, a kiket a halál gyászba borított.

Fogadja Nagyságod és kérem tolmácsolja az egész családnak mély részvétét az *Otthonnak*, a melynek nevében maradok teljes tisztelettel Budapest 1901. aug. 7-én *Gelléri* Mór gazda, *Sajó* Aladár titkár.

Benn a halottas szobában valóságos virág-és babér-erdőben feküdt az elhunyt poéta egyszerű, gyászleplel leborított koporsóban. A koporsón csak egyetlen sárgarózsa csokor volt. Valamelyik koszoruból tépték ki, s úgy tették oda.

A délelőtt folyamán több koszorut helyeztek el a ravatalos szobában, szalagjaikon a következő felirással: „*Makai* Emilnek, a Magyar Kereskedelmi csarnok.” „*Testvérünknek*, barátunknak. *Beöthy* László és családja.” „A poéta kollégának a nagyváradi újságírók.” „*Makai* Emilnek a Lipótvárosi Kaszinó.” „*Makai* Emilnek a Magyar Hírlap szerkesztősége.” „*Makai* Emilnek a Budapesti Napló szerkesztősége.” „*Makai* Emilnek a Hét.” „Szeretett megemlékezéssel *Bálint* Dezső.” „*Dr. Politzer* Zsigmond és családja.”

A temetés délután 4 órakor impozáns részvét mellett folyt le a Nemzeti Színház udvaráról. Az írók, hírlapírók és művészek újszólván kivétel nélkül jelen voltak: *Weiszbürg* rabbi bucsuztatója után *Rákosi* Jenő, az *Otthon*-kör elnöke megragadó emlékbeszédet mondott, mely alatt egyetlen szem sem maradt szárazon. Az újságíró-egyesület nevében *Szatmári* Mór, a Nemzeti Színház nevében pedig *Beöthy* László igazgató mondott megható bucsubeszédet.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, a ki fürdőn tartózkodik, a következő táviratot intézte *Rákosi* Jenőhöz:

Makai korai halála őszinte részvételt tölt el. Szíveskedjék részvéteimet a gyászolók előtt kifejezni.

Wlassics.

A holttestet kivitték a nyugati pályaudvarra s innét *Makóra* szállították. Itt fogja a fiatal költő örök álmát aludni, szülei mellett.

Uti levelek.

Irta: Colomanus.

München, augusztus 5.

III.

Répai testvért szándékozom k. szerkesztő barátom bemutatni. No hát ennél nagyobb kujon csak a direktor lehetett fiatalabb korában.

Aznapi délután, amikor Hellbrunnba rándultunk, egy félóraig kerestettük Répait. Nem találtuk seholsem és így nélküle indultunk el a híres szökőkutak és vízművek megtekintésére.

Estére visszaérkeztünk Salzburgba. Első dolgunk volt Répai után nézni. Őt nem találtuk meg, ellenben szörnyűséges históriát kellett hallanunk ő róla és viselt dolgairol.

Akkor délután a salzburgi népkertben fényes népünnepet rendeztek. Volt ott hangverseny, tánc, zsákugrás, cöllövés, konfetti és serpentin csata. Nagyon szerettem volna oda elmenni és ilykép indokoltam ezt a direktornak.

— En inkább mennék a népünnepre, mint Hellbrunnba, már azért is, mert ezt a csudát, a mi Hellbrunnban van, azt kiolvashatom a Baedekerből is, de azokat az élvezeteket, minőket egy ilyen népünnep nyújt, — semmiféle Baedeker nem pótolja.

Persze leszavaztak. Első sorban az asszonyok, kik már Aradon megunták azt az ostoba konfettizést, azzal érvelve, hogy hetekig nem voltak képesek ruhájukból, kalapjukból, hajjukból azoka taz átkozott papirosdarabokat kivenni.

— En se megyek! — mondja erőlesen a direktor.

— Hát neked, mi a kifogásod?

— Micsoda? Most tavasszal a *Tedeschi* Vici nyári multságán, meglehetősen unatkoztam. Épen nagyokat ásitottam, amikor egy szemtelen kis fruska

egy marék konfettit dobott a számba. Majd megfultam.

Répai látta a hangulatot, úgy segített magán, hogy egyszerűen megszököttőlünk és elment a népkertbe egy francia mérnökkel, ki velünk együtt ebédelte az angol kertben. Ez mondta el Répai kalandját.

Répai egy ideig fel és alá járt, gyönyörködött a multságban, míg végre oda vitte végzete, ahol a női zenekar játszott és ott egy asztalkánál letelepedett. Férfi bajának tudatában pödörgette kis bajuszát, és fixirozta a női muzsikuskokat.

Egyszerre csak azt veszi észre, hogy a nagydobos és a csinadrattás hölgy előtte nagyon ösmerős. Egy pincérrrel felküld egy cédulát hozzá. Szünetkor a nagydobos tányért vesz és lejön a publikum közé tányérozni. — Egyenesen Répaihoz tart. Kisült, hogy a nagydobos Aradon játszott a Kánya-féle vendéglőben.

A boldog viszontlátás édes reményében kezdte ölelgetni a nagydobost. Ebben a pillanatban valami veteránus ruhába bujtatott henteslegény ott termett közöttük: ez volt a nagydobosnak salzburgi imádója.

Rögtön heves szóváltás kerekedett. Répai testvér sem hagyta magát. Szándéka tisztassága tudatában magyarosan vágott vissza a hentesnek. A zaj egyre nőtt, a közönség oda tódult és lett olyan felfordulás a népkertben, aminőt Salzburg ősi városa még nem látott.

— Es mi lett a vége? — kérdezte izgatottan a direktor a mérnöktől.

— Közbelépett a rendőrség és az önök barátját felvitték a város kapitányához. Többet nem tudok a dologról.

Több se kellett. Rögtön kocsira ültem és elhajtattam a kapitánysághoz; a direktor pedig a nőknél maradt, kik izgatottságukban szinte megbetegedtek.

A kapitányságnál megtudtam, hogy azt a közrend háborító urat kihallgatták, de a tárgyalást holnap reggel 8 órára elhalasztották azzal, hogy akkorára hozza magával irományait. Egy kő esett le a szívemről. Répait tehát hazaeresztették. Visszahajtottam a szállodáaa. A direktor már várt az előcsarnokban.

— Nincs még Répai? — kérdeztem én.

— Nincs! — mondja a direktor, de itt hagyott a portásnál egy levélkét a számodra.

Rosszat sejtve kibontom gyorsan a levelet, melyben ez állt:

„Kedves Colomanusom! A 7 órai gyorsvonattal elutazom Münchenbe. Jertek a reggel 6 órai vonattal utánam, de biztosan, mert ha a déli vonattal jöttök, nagy baj lesz. Szóval mindent megmagyarázok. Ölel *Répai!*”

A direktor nagyokat nevetett és mikor megtudta tőlem, hogy a salzburgi kapitányságnál holnap 8 órakor kellett volna Répainak megjelenni, még jobban nevetett. Na ez ugyan lefőzte a nimetet. Azért én mégis csak a déli vonattal indulok, csak nem kelek fel hajnalban, mert Répási úgy akarja.

— De baj lesz, azt írja a levélben.

— Micsoda baj? Az ő baja, nem az enyém.

Másnap reggel még javában aludtam, nagy zaj hallatszott a direktorok szobájában. Sokat hallottam életemben káromkodni a direktort, de ilyen rekordot még nem ért el.

Beszaladtam hozzá. Amit ott láttam, majd levettem a lábamról. Egy rendőr nógatta a direktort, hogy jöjjön rögtön a kapitányságra. Hiába szabadkozott, hiába kiabált, a rendőr megmutatta az utasítást, hogy . . . Lajos aradi direktort kísérelje fel a kapitánysághoz. Az asszonyok ajuldoztak, Lajos ordított, mint egy afrikai sakál. A vége az volt, hogy az egész kompánia asszonyostul felhajtattunk a kapitánysághoz. a bakon a rendőrrel.

A kapitány ránk mordult, hogy mit akarunk itt. A rendőr hozott fel bennünket. A kapitány rá-

mordult a rendőrré, hogy nem azt monda, hogy...
Lajos aradi igazgatót hozza fel?

— En vagyok... Lajos igazgató! — mondja a direktor dühtől tajtékozva.

— Az nem lehet, önt hallgattam ki tegnap?

— Nem! ki is kértem volna magamnak! — mondja reszkötve a haragtól a direktor.

— Akkor menjen haza és ne alkalmatlankodjék itt!

Nagy erőmbre került, míg kiteszkoltam őket a hivatalos szobából.

En azonban visszamentem és ott szörny 'ködve tudtam meg, hogy a kis Répai a rendőrségen Lajos igazgatónak adta ki magát.

Hosszas tárgyalás után sikerült a kapitányságnál elrendeznem a dolgot, de csak úgy, hogy 50 koronát szurtam le a szalzburgi szegények számára. Most értettem meg, hogy miért írta Répai, hogy a 6 órai vonattal jöjjünk utána és hogy miért lesz nagy baj, ha a déli vonattal indulunk.

Lajos direktor még most sem tud Répai turpisságáról semmit. Délben elutaztunk Salzburgból. Hogy a direktor miket kívánt az egész Salzburgi hercegségnek, azt nem irhatom le.

Hát ilyen legény az én Répai testvérem.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: A tánc. Az Uránia tudományos színház előadása.

Szombat: Modell, operette.

* **Uránia est.** Az Uránia-színház mutatványa nagy közönséget vonzott ma a színházba, s eieinte nagy érdeklődéssel nézték a tánc képeit. Hogy ez az érdeklődés lassanként megcsappant, annak magyarázata abban áll, hogy kissé hozsadalmas a tánc története, fárasztó és végül unalmas. A további hiba pedig az, hogy a képek meglehetősen kopottak, a mozgófényképek pedig homályosak és olyképen rezegtetők, hogy az ember szeme beléfájdul. Ezen nem is lehet segíteni, de segíteni lehetett volna a zenekar működésén. No hát ez ma oly fegyelmetlen, oly fülsértően hamis volt, hogy a legutolsó cigánybanda is különben játsza a tánczenét. Ez a zenekar megérdemelte volna, hogy alaposan kifütyüljék, karmesterestől együtt.

* **A modell.** A szombati premier iránt városzerte nagy az érdeklődés. Nem csupán a bűbáj melódiák, táncok, betétek képezik a vonzóerőt, hanem az est főpontja, a modell megjelenése. Az a pár pillanat, míg Felhő Rózsi a szó szoros értelmében modelnek áll, színházi nyelven szólva határozottan kaviár. A darab szereposztása ez: Silvia Mányay Aranka, Stella, leánya Tomcsányi Russi, Coletta, mosónő Felhő Rózsi, Martinezza Tolnainé, Niccoló Rubos, Stirió szalámigyáros Polgár, Tantini Boda, Madrimi Árkosy, Clava Szadai. A Modelből holnap lesz a kosztümös főpróba, szombat délelőtt 10 és fél órakor pedig a nyilvános főpróba a sajtó képviselői előtt. Jegyeket már holnap délután lehet váltani a téli színház pénztáránál.

* **A tánc.** Az általános érdeklődésre való tekintettel holnap, péntek este megismétli a budapesti Uránia tudományos színház a Tánc előadását.

* **A Magyar színház pöre.** Rajna Ferenc, a Magyar Színház volt igazgatója tudvalevőleg a kereskedelmi és váltótörvényszéknél 12,000 korona kötbérért pört indított a színházi részvénytársaság ellen. A színház jogi képviselője, Hegedűs Béla ügyvéd illetékességi kifogást tett. A bíróság a kifogást elvetette, az illetékességet kimondotta s a részvénytársaságot a kifogásból támadt száz korona perköltségben elmarasztalta.

* **Makó Lajos** szinigazgató Debrecenbe érkezett, hogy a debreceni színházra benyújtja pályázatát. A debreceni színházra eddig Makó az egyedüli pályázó.

Idegen barátok

a mária-radnai kolostorban.

(A vörös csuha beözönlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8.

Róma minden időben ériett a pénzszerzéshez és tényleg a pápai udvarnak voltak a legzseniálisabb fináncminiszterei! A keresztes háborúk, a bünbocsátó cédulák annak idejében szépen meg is töltötték a pápai kincstárt. Ma azonban már se keresztes hadakra nem lehet gyűteni, sem bünbocsátó cédulákat nem lehet kibocsátani, a Péterfillérek sem adnak kellő jövedelmet; kellett tehát más pénzforrások után nézni. Ezt meg is találták a szerzetrendek megszabályozásában.

Vannak ugyanis szerzetrendek, melyeknek alapítói szegénységre kötelezték a rend tagjait s így maga a rend napról-napra több vagyonhoz jutott. A rend tagjai is később, miután volt miből, jobban éltek s jobban öltözködtek. A vatikán most erre a jobb ruhára és jobb életmódra alapítá újabb pénzügyi terveit. Elrendelte, hogy a szegénységre kötelezett szerzetesek fogadalmiainak megfelelőleg éljenek s jövedelmeiket meghatározott időben szolgáltatassák be a pápai kincstárba.

Az új rend a ferencrendiek kolostoraiban tegnap, augusztus 7-én lépett életbe. Epen ezért ezekből a kolostorokból azok, kik nem voltak hajlandók mezitláb járni, naponkint böjtölni, kiléptek és világi papok lettek. Helyöket azonban, fájdalom, idegen nemzetiségű barátok foglalják el. Így történt ez a mária-radnai zárdában is, melyre vonatkozólag tudósítónk a következőket jelenti:

A ferencrendiek Pécsen tartott tartománygyűlésén a mária radnai kolostor főnökévé Priester Agostont választották meg. Priester a bajai zárdá főnöke volt, de két éven át már volt feje a mária radnai zárdának s ez időben nagy gondot fordított a kolostornak úgy belső, mint külső ügyei iránt. Az eddigi főnök, Trapp Ince, a bácsi ferencrendi zárdá főnöke lett. Erdekes hogy azzal az intézkedéssel, amely augusztus 7-én lépett életbe, régi szabályok szerint való rendtagok végleg kivonultak a zárdából. Most már az ismeretes reformot elfogadottak léptek az eddigi helyébe, így a fekete csuhások helyét a vörös csuhások foglalják el. Az új főnök szintén alávetette magát a Rómában kimondott új, az eddiginél keményebb feltételeknek s mint azok követője tért vissza a kolostorba.

A tegnapi napon tehát a ferencrendiek aradmegyei zárdájából kivonultak a magyar szerzetesek s beköltöztek azokba a vatikán hűséges szolgálói.

Azt hisszük azonban, hogy ez nem tisztán a vatikán ügye, hanem a magyar állam és a magyar nemzet ügye is. Nem közönyös dolog ugyanis ránk nézve, hogy a ferencrendiek iskoláiban hazafias magyar vagy idegen s esetleg irántunk ellenséges érzelmű barátok tanítják gyermekeinket. A ferencrendiek eddig elismert jó tanárok voltak, csak úgy tódult a tanuló ifjuság azokba a gimnáziumokba, hol a ferencrendiek tanítottak. Most ezeknek a kipróbált jó tanároknak a tanszékén a mai naptól fogva vörös csuhás mezitlábos barát fog ülni s hogy mit és hogy fog tanítani, el lehet képzelni. Ez az egyik oldala az új rendnek, mely tegnap életbe lépett. Ez is elég figyelemreméltó dolog s mindenesetre méltó arra, hogy az új rend életbelépését a vallás- és közoktatásügyi kormány is figyelembe vegye.

De figyelembe veheti ezt a belügyminiszter is, mert a mai naptól fogva a ferencrendiek

roppant vagyonának évi jövedelme megkezdí vándorlását Róma felé.

Azt hisszük, hogy a mi kulturintézményeink nem arra valók, hogy Rómának jövedelmi forrásul szolgáljanak. Ha tetszik a ferencrendieknek az önkéntes szegénység s ha ilyen életmód mellett milliókat takarítanak meg: elismeréssel vagyunk irántunk; de csak akkor, ha jövedelmeik feleslegét hazai kulturintézményeink fejlesztésére fordítják. Ezt pedig az új rend szerint nem tehetik, sőt elő fog állani az az eset, hogy iskoláik államsegélyben fognak részesülni akkor, mikor nagy jövedelmeiket Róma teszi zsebre. Az új rend életbeléptetésével tehát jövőre nem csak Péterfilléreket küldünk Rómába, hanem egy tekintélyes nagy vagyonnak ezekre menő évi jövedelmét.

A mária-radnai kolostorba bevonult új barátok egyébként a következők: Spacsék Bertran, Bartulov Gaudentius, Pillmayer Marcell, Kaiser Ferdinánd, Baden Bonifác páterek és négy laikus testvér. A kolostorban hir szerint szeptember hó 1-én egy ugynevezett Collegium Seraphicum is meg fog nyilni.

Szelle butorai.

(A járásbíróság nem szállít.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8.

Említettük, hogy Kertész Miksa dr. tömeggondnok tegnap kérvényt intézett az aradi járásbírószághoz, melyben a Szelle butorainak elszállíttatását, illetve az elszállításhoz karhatalom kirendelését kéri. Kertész ezen előterjesztését a következőképpen indokolta meg:

„A közadós (Szelle) lakásán a lefoglalt tárgyak biztonságban nincsenek, a kicserélés vagy elidegenítés veszélyének van kitéve, a mit igazol az n körülmény, hogy vagyonának nagy részét a leltározás elől is elrejtette. Másfelől szükségessé teszi az átszállítást a vételár emeléséhez és a verseny fokozásához megkívánt nyilvánosság és részvétel. A tapasztalat eddig azt mutatta, hogy közadós lakásán a megkísérlett árverések árverelők hiányában sikertelenek maradtak. A karhatalom kirendelését közadós fenyegetései indokolják. A csödtömeg annak is ki van téve, hogy valamely adóárverésen a leltározott ingók potom áron elmennek. A lefoglalt ingók átszállításának elrendelhetőségéről a végrehajtási törvény 76. §-a intézkedik. Az átszállítás iránti kérelmet csödválasztmányi határozattal is indokolom, mint tömeggondnok pedig átszállítás esetén karhatalom felett nem rendelkezem. Ezt csak a bírói kiküldött teheti.”

Ehhez az indokoláshoz, mely tisztán jogi keretekben mozog, lehet némely megjegyzéseket fűzni.

A lefoglalt tárgyak nemcsak hogy biztonságban nincsenek, hanem egyenes direkt veszélyben forognak, nincsenek már kitéve a kicserélés vagy elidegenítés veszélyének, hanem azon már túl vannak, a mennyiben állítólag már ki is cseréltek egy néhány értékesebb tárgyat.

Az indokolás szerint az átszállítást a vételár emeléséhez és a verseny szokásához szükséges nyilvánosság és részvétel teszi szükségessé. Ez feltétlenül igaz. Csakhogy az indokolásból hiányzik az az érv, hogy ha az árverést Szelle lakásán tartják meg, oda élő ember nem meri betenni a lábát s így természetesen nem lesz árverelő. Szelle lakásán árverést tartani, az itt Aradon „non sens” számba megy, annyi, mint az árverést meg nem tartani. Szelle-léné Fischer Margit mint egyedüli ajánlattevő

egy koronáért veszi majd meg az 1500 forintos perzsa szőnyeget és Faust képeket.

Szarka Sándor dr. kir. aljásbíró ma délelőtt határozott a Kertész dr. kérvénye fölött. Szarka bíró a kérvényt elutasította. Hogy milyen indokolással, azt nem tudjuk. Megjegyezzük, hogy Kertész dr. ezt a végzést megfelelőbbé a nagyváradi táblához. Ezzel tehát az átszállítás kérdése még nincs végleg elintézve.

A járásbíró indokait nem ismerjük, de privát szempontból, anélkül, hogy azoknak helyes vagy nem helyes voltát kétségbe vonnánk, a következők miatt tartjuk üdvösnek az átszállítást.

A járásbíró az esetben bizonyára kötött marsrutában ment. Tartotta magát a szigorú paragrafushoz. Helyes dolog. De *opportunitás* szempontjából, anélkül tehát, hogy a paragrafus szabta határokat átlépni, elrendelhetette volna legalább azt, hogy a bírósági végrehajtó szállíthassa el a butorokat. Az majd szerzett volna magának karhatalmat, ha, a mi valószínű, Szelle ellentállást fejtett volna ki.

Opportunitás szempontokra azért hivatkoznak, mert tekintetbe kell vennünk a Szelle butorainak eredetét. Ezeket a butorokat Szelle ugyanis árveréseken vette meg, úgy szólván potom áron. Az egész berendezés *aradi családok elkotyavetyélt ingóságai*, melyek némely családok drága emléke, ereklyeszámba mentek.

Hiszen láttuk, miként bánik Szelle a saját feleivel is. Egy 600 frtos pör révén, mely a félre nézve lukratív, jövedelmező természetű volt, ez a fél, Szelle saját kliense a Szelle karmal közt nemcsak végkép tönkrement, hanem a felesége esztét vesztette a csapás miatt és meghalt. A kuvini ember esetére célunk.

Szelle tehát ily módon butorozta be 14 szobás lakását. Ha tehát az árverést nyilvánosan meglehetne tartani, s elvégre ennyit már csak meg lehet követelni Szellelől is, akkor ezeknek az aradi családoknak alkalmuk nyílnék butoraik visszaszerzéséhez. Amint azonban az árverést Szelle lakásán kell majd megtartani, a mi egyet jelent a nyilvánosság mellőzésével, akkor Szelle megint bebutorozza magát néhány koronáért — a mások butoraival.

De eltekintve az opportunitástól, Szelle erőszakossága és csalárdsága annyira átment a köztudatba, hogy teljesen fölösleges az indoklás, mért nem lehet az árverést az ő lakásán megtartani. Sajnos, megint egy olyan esetet állunk szemben, mikor a paragrafus vágja ketté a hasznos, utilitárius értelemben vett törvény nemesebb intencióit.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **A tót kultur-egyletek.** Turóc-Szent-Mártonból táviratozzák lapunknak: Ma tartotta évi közgyűlését a Tót-Muzeum Társaság és a Zsivena nő-egylet. A tót felvidékről vagy 250 személy, külföldről pedig körülbelül harmincan voltak jelen, férfiak és nők vegyest. A Muzeum-Társaság elnöke *Kmetz András* római katolikus lelkész, aki jőformán megalapítója a tót muzeumnak s az ő adományából s szerzeményeiből áll annak legtöbb gyűjteménye. — Titkára, aki a társaság tudományos folyóiratát és évkönyvét is szerkeszti, *Sokolik András*, a turóc-szent-mártoni evangélikus iskola igazgatótanítója. Az egyletnek 560 tagja van. A társaság bevételé 1900-ban 4442 korona, kiadása pedig 4060 korona volt. A magyar kormány 600 koronával segítyezi a társaságot, amelynek vagyona készpénzben 9969 korona. A társaságnak nagyon értékés könyvtára, régészeti és etnografiai gyűjteménye van, melyek a turóc-szent-mártoni Dom-ban elhelyezett muzeumban őriztetnek. A Zsivena-nőegylet elnöke *Sollész Lajos*, aki mint elbeszélő író is sikeresen próbálkozott. — Titkára *Hurban-Vajánszky Szvetozár*, a *Narodnie Novony* segéd-szerkesztője és a tótoknak ez idő szerint leg-

nagyobb költője. Az egyesületnek 801 tagja van. Az első osztályú tagok 100 koronát, a másodosztályúak 60 koronát fizetnek tagsági díj fejében. A gyűléseket a Dom-szálló nagytermében rendezett lakoma követte, amelyen a turóc-szent-mártoni tót dalos-kör énekelt és természetesen a szónoklatok sem maradtak el. *Duša Máté* ügyvéd az idén nem szerepel, mert a napokban temette el édes apját, besztercebányai fogsága pedig, úgy látszik, nagyon megviselte. Este 9 órakor táncmulatság volt a Domban.

(*) **Az aradi könyvnyomdászok szakegyesülete** folyó hó 11-én, vasárnap délelőtt tíz órakor, saját helyiségében (Magyar utca 21. sz.) rendes félévi közgyűlést tart, melyre a t. szakegyesületi tagok tisztelettel meghívattak és kéretnek a pontos megjelenésre. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv feloivasása és hitelesítése. 3. Pénztárnok jelentése. 4. Könyvtárnok jelentése. 5. Az üresedésben levő tisztikar választása. 6. Az új egyesületi helyiség ügyének megbeszélése. 7. Netáni indítványok. Az elnökség.

Agyonlőtt kísértet.

(A bécsi rejtélyes gyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8

Bécsben is van egy ugynevezett *Neugebäude*, aminő a magyar fővárosban éktelenkedett a mostani Szabadság-téren és környékén. Csak-hogy a bécsi, amelyet főképp puskaporos-raktárnak használnak, még nagyobb a lerombolt budapesti, Neugebäudenél és vastag falaival, hatalmas tornyaival olyan, mint valami középkori vár. Ott van a központi temető szomszédságban a Schwechat felé vezető uton. A bécsi spiesz-bürgerök félve kerülnek, mert nagyon veszedelmes nép ólalkodik környékén a katonai őrség ellenére is.

Nemrég történt, hogy egy *Presky* Vencel nevű vártüzért, ki őrt állott az épület előtt, két polgárember egy ismeretlen vártüzér társaságában megtámadott és földreterpet. A tüzér bajonettjével súlyos sebet is ejtett a Presky fején a ki csak nagynehezen tudta magáról lerázni a gonosztevőket. Rájuk lőtt, mire azok megfutamodtak. Maig sem idják, kik voltak. Ilyen többször előfordult esetek következtében nagyon szigorú ott az őrségnek kiadott rendelet, úgy hogy nem is mer arra járni a becsületes lakosság. Néhányszor rá is lőtt már egy-egy ártatlan emberre az őrség s ezért a bécsiek azt óhajtják, hogy a Neugebäudejüket helyezék a város területén kívül.

Tegnap — mint az *Aradi Közlöny* röviden már említette — ismét agyonlőttek ott egy polgárembert. A részleteket ma az alábbiakban jelentik:

Két bosnyák katona a livnoi születésű *Lovicnic* Sztanko és a Hercegovinából származó *Lianiak* Vlázó állott őrt éles töltésű fegyverrel a katonai épület előtt. Meglehető távol egymástól, elmélázva járkáltak kis faházikójuk környékén. Talán éppen a görbe szülőföldjükön járt az eszük. Egyszerre csak úgy tizenkét óra tájban kövek estek az egyik katona lába elé. Ugyanakkor, miközben a temető felé tekintettek, összehorzdatt a két legény. Egy fehérruhás alak tartott egyenesen feléjük. A szokásos lepedő helyett ugyancsak fehér ing és sárga cipő volt rajta, de egyébként, kivált messziről, egész olyan volt, mint a kísértetek szoktak lenni.

A bakák a reglamára gondoltak és rákiáltottak:

— Halt! Wer da?

A kísértet nem válaszolt, haladt tovább némán az utján. Még kétszer ismételték kiáltásukat a bakák, aztán az egyik, *Lovicnic* Sztanko, elsütötte a fegyverét. A kísértet mégsem volt igazi kísértet, mert nyomban összerogyott. A golyó átfurta a jobb karját, aztán mel-

lébe hatolt, átjárta testét s a teste jobb oldalán ment ki. A két boka verben fekve találta a kísértetet, mikor odamerészkedtek.

Lövésük az őrséget is fellármázta, *Kadulovic* hadnagy felváltatta a remegő bakát s nemsokára rendőrség, majd katonai bizottság érkezett a színhelyre. Hogy ki a megölt ember, eddig nem állapították meg. Huszonnégy-huszonhat éves lehet, magas, barna bajszu, borotvált szakállu férfi. Fehér, csipkés ing, magas valélér, kék alsónadrág és uj sárga cipő volt rajta. A tárcájában néhány fillert találtak. Azt hiszik, valami napszámos. Holttestét a nagykorház halottas kamrájába szállították.

Relle magánszubvenciót kap.

(A pozsonyi németek áldozatkészsége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

Az egész országban semmiféle szintársulat nem foglalkoztatja még úgy a közvéleményt, mint a pozsonyi felemás társulat. A magyar kormány elment az engedékenység legszélső határáig akkor, mikor megengedte *Relle* Ivánnak, hogy egy nap németül, más napon magyarul játszhassék. Relle ezt az engedékenységet úgy használta föl, hogy a magyar társulatot a lehető leggyengébb erőkből állította össze, műsora pedig abszolút rossz darabokból került ki. Ez persze nem valami jó csalétek a német közönség meghódítására, de annál több szeretettel ápolta a német színészetet, mert látta, hogy ez *jövedelmezőbb*. A dolgok végre oda fejlődtek, hogy a magyar kormány, az utolsó események hatása alatt, kénytelen volt Rellétől megvonni a szubvenciót.

Ezt a dolgot egy bécsi lap a *Neues Wiener Journal*, ma este érkezett száma pertraktálja és örömmel jelenti, hogy a pozsonyi német színészet ügye szerencsés megoldást nyert, a mennyiben négy pozsonyi német polgár a kormány által megvont 4000 korona szubvenció helyét 12.000 korona privát szubvenciót bocsát a folyó szini szezon tartamára Relle rendelkezésére.

A bécsi lap érdekes híret különben itt reprodukáljuk:

A pozsonyi színházért néhány hónap óta heves küzdelem folyik, mely néha kicsinyességekhez közeledik, másrészt azonban a pozsonyi polgárok figyelemreméltó műérzékére és dicséretes önértéke mutató.

Németül vagy magyarul — ez a kérdés.

Két év előtt még fél évi magyar és fél évi német szezon volt.

A német szezon nagy közönséget gyűjtött, míg a magyar üres házak előtt folyt le. Ez nem tetszett a sovínisztáknak, kik a színházat erővel megakarták magyarosítani. Mindent magyarul kellett volna játszani.

Ez nem sikerült nekik, de azért jövőben az egész évadban ott kellett lennie a magyar társulatnak, mely most már estéről-estére fölváltva játszott. — Most megint az történt, hogy a német előadások telt, a magyar esték pedig üres ház előtt folytak le. Az nem akadályozta meg a sovínisztákat abban, hogy újra támadást intézzenek a német színház ellen. — De visszaverettek s maga az igazgató, aki szintén magyar ember, kijelentette, hogy a német színészet Pozsonyban helyi szükséglet, a mit a magyar színházról nem lehetne elmondani.

A sovíniszták dühöngtek. A magyar

vallás- és közoktatásügyi minisztérium elég kicsinyes volt, hogy engedett a sovíniszták sürgetésének és az igazgatótól megvonta a szubvenciót, melyet az igazgató azért kapott, hogy a költséges magyar előadásokat fentarthassa. Ez által a pozsonyi színigazgató ecisztenciája kérdésessé vált volna, *de most találkozott négy pozsonyi törvényhatósági tag, kik tegnap értesítették Relle színigazgatót, hogy a folyó színiévad tartamára 12,000 koronát bocsátanak rendelkezésére, hogy a megvont szubvenciót nélkülözhesse.* Így tehát a miniszteri protekció alatt álló sovíniszták törekvése dacára, *német színház fog Fozsonyban játszani.*

Igy a bécsi lap. Természetes, hogy a bécsi lap magyarellenes tendenciájú híradását, mely a pozsonyi magyar színészet tehetetlenségére vonatkozik, nem lehet elfogadni készpénz gyanánt. Pozsonyban nagyon szépen megélt egy magyar direktor, csak volna rendes társulata és műsora.

Sokkal érdekesebb azonban az a tény, hogy a pozsonyi germánok a saját zsebükből fedezik dédelgetett német színészetük költségeit. Csodálatos, hogy a magyaroknak nem jutott eszébe az *egész magyar évad* költségeit ilyen módon előteremteni, ha már a kormány nem gondoskodott erről.

HIREK.

Nyolc tűzhalál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8.

Az emberi halálnemek eme legborzasztóbbika ma nyolc emberéletet követelt magának. *Lócsán és Pöstyénben* történtek a szerencsétlenségek, melyekről az alábbi távirati értesülések szólnak:

Lócsán egy nagy uradalomban, az *Aschroter* féle majorban az éjjel tűz ütött ki. A majorban elhelyezett buza- és árpa-asztagok néhány perc alatt tüzet fogtak s hatalmas lángjaikkal bevilágították a sötét éjszakát.

A lángok átsaptak a szomszédos gazdasági épületekre s ekkor már oltásról szó sem lehetett. Reggelre az egész major az összes gazdasági épületekkel és felszerelésekkel hamuvá égett. A lángnyelvek óriási hőségében és a lélekölő nagy füstben *öt gyermek és két felnőtt ember megfulladt.*

Pöstyénben két emberélet lett egy kisarányu tüzeset áldozata. *Kobelen* József és a felesége a mezőn voltak, két éves kis leányuk ezalatt az udvaron játszott több idegen gyermekkel. Játék közben elfáradván, egy kis ölbe ment be, ahol elaludt, a többiek pedig ezalatt az öl körül tovább játszottak.

Az egyik gyermek játék közben gyufát gyújtott, melytől a földön heverő szalma és csakhamar *az öl is lángba borult.* A gyermekek ijedten futottak szét; a tűz láttára a szomszédok oltáshoz fogtak s eközben vették észre

Kobelenk kis leányának, aki az ölben aludt, ruhája tüzet fogott és a *kis leány ég.* Midőn *Schranka* Györgyné, egy jómódu gazd. neje az égő leánykát megpillantotta, annyira megijedt, hogy *holtan rogyott össze,* a szegény gyermek pedig *a tűzben egészen elégett.*

Agyonvert lelkész.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

Vakmerő gyilkosság történt Csernisorai községben. *Két elű suhanc agyonverte Vujá Illés gör. kel. román lelkészt,* mert ez az állami törvények kijátszásával nem akart megesketni

egy fiatal párt. A megdöbbentő eset részletei a következők:

Russzu Tódor csernisorai lakos 18 éves subanc fia, múlt vasárnap erőszakkal elhurcolta a mezőről *Boica* Juon ohabai lakos Marie nevű leányát, aki az apjának a birkáit legeltette. A fiatal Russzu már régóta szemet vetett a leányra, csábítgatta is, de a leány nem mutatott hajlandóságot a fiatal legény iránt, ami a fiatal Russzut nagyon elkésértette. A napokban este felé a fiatal Russzu egyik suhanc pajtásával, *Kristyu* Nesztorral kiment a mezőre s a szép oláhleányt erőszakkal elhurcolták egy másik erdőbe, hol egy előre elkészített kunyhóba rejtették el. Russzu és a leány itt éltek pár napig s a hü cimborá *Kristyu* hordott nekik enni-valót.

Ma reggel azután Russzu a leánynyal bement a falujába *Vujá* Illés görögkeleti paphoz, hogy eskesse őket össze. Az öreg pap megmagyarázta a fiataloknak, hogy előbb a község házára kell menniök és ott esketik őket össze és csak azután jöjjenek ő hozzá. Russzu azonban kerülte a község házat s mindenáron a pappai akarta magát összeeskettetni, így akarván biztosítani a leányt. Még aznap megbeszélte a dolgot a pajtásával, *Kristyu* Nesztorral és estefelé újra elmentek a paphoz, a kivel a szilvásban találkoztak.

Az öreg pap ekkor megtudta, hogy Russzu miért akar mindenáron esküdni s ezért jól összeszedta a leányt s azzal fenyegette, hogy ha a leányt el nem bocsátja, följelenti a csendőröknek. A két legény erre rátámadt az öreg papra, leteperték a földre és ott addig verték, míg eszméletét veszítette. A gyilkosok azután elmenekültek. Este későn találták meg az összevert papot, a ki megnevezte a gyilkosokat, *de még az éjjel meghalt.*

A csendőrség elfogta a két gyilkost. A leány azalatt, míg a két legény a papnál járt, a konyhából megszökött és hazament a szüleikhez. A gyilkosság nagy izgatottságot kelt a lakosság között.

— **Háziezredünk a hadgyakorlaton.** Az ideai hadgyakorlat, a melyen háziezredünk részt vesz az előjelekből ítélve igen könnyűnek ígérkezik. Augusztus 29-én indulnak el Aradról Belényes környékére s már szeptember hó 20-án itthon lesznek. Az utat oda és vissza gyalog teszik meg katonáink. A gyakorlatra a *Castelnouvo*ban levő 3-ik zászlóalj is haza érkezik, miután az előirt három év már letelt. A 33-ik gyalogezredből más zászlóalj nem is megy oda vissza. De mivel a várban csak három zászlóaljnak van helye, a hadügyminiszter rendelete folytán az ezred *második* zászlóalja távozik Aradról s új állomáshelye *Fehértemplom* lesz. A második zászlóalj Belényesről egyenest új állomáshelyére masirozik, a nélkül, hogy *Aredra* vissza jönné.

— **Crispi baldoklása.** Rómából távirják: Tegnap óta nem engednek látogatókat *Crispi* ágyához és a beérkező táviratokat többé nem olvassák fel a betegnek. A család azért nem engedi meg, hogy a beteghez gyóntatópap jöjjön mert ez esetben *Crispi* feleségének, *Donna* Linának, a ki vele egyházilag nincs megesküdve, a katolikus ritus értelmében a házat el kellene hagynia. A ma reggel kiadott orvosi jelentés szerint *Crispi* nyugodtan töltötte az éjszakát. A szívgyöngeség és az ideges betegségi tünetek növekedtek.

— **Krüger tanácsot kér.** Az amsterdami *Handelsblad* jelenti, hogy *Krüger* legközelebb ismét Hágába megy tanácsot kérni dr. *Kuyper*-től, az új miniszterelnöktől. Az agg elnök az ősszel orvosi tanácsára Dél-Franciaországba utazik; az amerikai utról *Krüger*, úgy látszik, teljesen lemondott.

— **Andrássy gróf mauzóleuma.** Sátoralja-Ujhelyről táviratozzák: Néhány lap azt írta, hogy *Andrássy* Gyula gróf tőke-terebesi mauzóleuma vadvizes lett, a minek következtében a nagy államférfiu hamvait át fogják szállítani a kraszna-horkai családi sírboltba. Ez a hír nem felel meg a valóságnak. A tőke-terebesi családi mauzóleum s az alatta lévő családi sírbolt teljesen száraz s azért a grófi családnak eszeágában sincs, hogy *Andrássy* Gyula hamvait Kraszna-Horkára szállíttassa.

— **Az adókezelés egyszerűsítése.** *Lukács* László pénzügyminiszter a községi és városi adókezelés körüli és a pénzügyi igazgatással szoros kapcsolatban levő közigazgatási teendők egyöntetű ellátása céljából a számtalan sok rendelet helyett összegyűjtötte mindazokat a szabályokat és utasításokat, melyek a pénzügyi közigazgatással kapcsolatos kérdésekben az adminisztráció egyöntetűségére és megkönnyítésére szolgálnak. A miniszter egyidejűleg felhívta a törvényhatóságokat, hogy a pénzügyi közigazgatás körébe vágó teendőkben jövőre csak az összeállított szabályokat és utasításokat tekintsék mérvadónak.

— **Visszaszított jezsuita-pénz.** Ezen a címen mai számunkban megírtuk, hogy Szeged városának a francia jezsuiták ajánlatot tettek 40 millió frankos kölcsönre. E hirt a *Neue Freie Presse* is hozta tegnapi számában. A bécsi lap szerkesztősége ez ügyben az állítólagos ajánlattevőtől, lovag *Tonello Stramare* től ma a következő levelet kapta:

Tisztelt Szerkesztőség!

Tegnapi b. számukban megemlékeztek egy budapesti táviratról, mely szerint én *Badiny* Gyula dr. ügyvéd által Szeged városának ajánlatot tettem volna 40 millió frankos kölcsönre s a mely pénzt a francia jezsuita alapból szerezném.

Miután sem én, sem egy második személy *ily fajta ajánlatot tudtom és beleegyezésemmel Szeged városának nem tett* sem pedig személyesen *ily fajta* ügyben Szeged előjáróival nem érintkeztem: Felkérem a tek. szerkesztőséget, hogy a magyar lapok révén elterjedt ezen hirt *megcáfolni sziveskedjek* miután az *teljesen légből kapott koholmány.*

Teljes tisztelettel

lovag *Tonello Stramare.*

Most már, hogy teljesen ki lehessen igazodni ebből a rejtélyes jezsuita-pénzből, kíváncsian várjuk, mit fog szólni a lovag nyilatkozatára Szeged város hatósága, mely a lovag teljes névalírásával ellátott és minden tekintetben részletezett ajánlatot a helyi lapokban is közzétette.

— **Waldstätten báró jubileuma.** *Waldstätten* János báró tábornagy, a közös badsereg főfelügyelője folyó hó 15-én tölti be katonai szolgálatának 50-ik évét. A jubileum alkalmából Bécsben nagy katonai ünnepséget akartak rendezni, ezt azonban a jubiláns kérelmére jövő hó közepére halasztották, mivel *Waldstätten* csak akkor tér haza szemle-utjáról. Az ünnepségek a bécs-ujhelyi *Theréziánumban* fognak lefolyni, a honnét *Waldstätten* ötven év előtt mint hadnagy kikerült.

— **Baratieri meghalt.** *Baratieri* olasz tábornok, kinek seregét a kilencvenes években *Menelik* népus félvad népe teljesen tönkretette, ma a déltiroli *Sterzingben* meghalt. Halálát gyomorrák okozta.

— **Ki lesz a temesvári szerb püspök?** *Ujvidékről* írják: *Popovics* Nikanor gör. kel. szerb püspök halála hírének vétele után *Brankovics* patriárka meghittjei előtt mindjárt odanyilatkozott, hogy a magyar kormánynál azt akarja kereszttül vinni, hogy dr. *Letics* patriárkai titkár legyen a temesvári püspöki szék birtokosa, a ki *Brankovics*nak legközelebbi rokona és bár nincs meg a kánonilag kívánt életkora, de a patriárka rokonát mégis mindezek dacára kereszttül akarja vinni. De mielőtt a püspöki szék betöltéséről gondoskodhatnának, a kormány a declatorium illiricum értelmében a püspöki szék ideiglenes betöltéséről, adminisztrator ki-

nevezéséről gondoskodik. Így például Versec püspöke, *Zmejanovics* Gábor, egyidőben Temesvár adminisztrátora lehet. E tekintetben a magyar kormány sem a patriárka, sem más egyéb faktor véleményét nem tartozik kikérni. Az adminisztrátor lehet olyan is, a ki nem püspök, de a püspökséggel járó kvalifikációkkal, kellékekkel kell, hogy rendelkezzen. A kormány ezuttal mindenestre oda fog hatni, hogy a jövődéli szentpüspök loyális férfiú és magyarul tudó legyen.

— **Az aradi szabó-kongresszus.** A magyarországi szabó-iparosoknak e hónapban Aradon tartandó kongresszusának költségeihez az aradi férfi- és női szabó-iparosok szakcsoportja a városhoz ma benyújtott kérvényében hozzájárulást kér Aradváros közönségétől. A kérelem felett az augusztus havi közgyűlés határoz.

— **Áthelyezett bírósági írnokok.** A m. kir. igazságügyminiszter *Fleischer* György pécskai és *Fapp* László borosjenői kir. járásbírói írnokokat kölcsönösen áthelyezte.

— **A német hadsereg gyászja.** *Frigyes* császárné halálát a német hadsereg is meggyászolja. *Vilmos* császár legújabb rendelete szerint az ideai hadgyakorlatokon idegen hatalmak képviselői nem fognak a gyász miatt részt venni. Így elmarad *Roberts* lordnak, *Bradwig* angol hadügyminiszternek és *Jenő* főhercegnek németországi utja is. Az elhunyt császárné holttestét leányai jelenlétében ma tették koporsóba, melyet holnap reggel a család összes tagjainak jelenlétében fognak lezárni.

— **Változás a csanádi klérusban.** A megyés püspök *Krács* István földéaki és *Pudra* András battonyai segédlelkészeket kölcsönösen áthelyezte.

— **Az eltűnt számellenőr.** Megirtuk tegnap, hogy *Könze* Zs. Imre földmivelésügyi miniszteri számellenőr e hó 8-án eltűnt a fővárosból. A rendőrség most jelenti, hogy a szerencsétlen embert tegnap éjszaka a lipótmezei tébolydába szállították. A boldogtalan a Kmetti-utcában sorra becsöngetett minden házba, s amikor a rendőrszem igazolásra szólította, valóssággal dühöngeni kezdett.

— **A kormányozható léghajó — mese.** Párisból táviratozzak: *Santos Dumont* ma újra megkísérelte a felszállást. Sikerült ugyan nagy fáradsággal megkerülnie az Eiffel-tornyot, de a meglehetősen erős szél ellenében a léghajó nem tudta magát tartani és a *Szajna* mellett leesett a *Trocadero* egyik új hoteljére, a hol megakadt. *Dumont* sértetlenül szállott ki a léghajóból.

— **Vizsgálat egy főállatorvos ellen.** A szegedi sertéshizlalók és kereskedők jelentékeny része panaszt emelt a miniszternél *Egresi* Péter főállatorvos ellen, azt hozván föl, hogy a főállatorvos rájuk nézve szerfölött fontos hivatali működését *jogosulatlan anyagi előnyök szerzésére* használta föl. Kérték a minisztert, hogy a főállatorvos ellen vizsgálatot tegyen folyamatba, a mi meg is történt. A fegyelmet megelőző vizsgálat megejtésével a miniszter *Kurc* József állami állatgyógyászati felügyelőt bízta meg, aki ma délután kihallgatta az összes szegedi sertéshizlalókat és szállítókat. A kihallgatások eredményét hivatalos részről titokban tartják; a sertéshizlalók azonban azt mondják, hogy azok, mint vádak, igen súlyosak a főállatorvosra nézve. Csaknem valamennyien egybehangozva azt állították, hogy *Egresi* a szállításoknál igen előzékeny volt, ha az általa sokszor magas összegben megjelölt tiszteletdíjat megkapta, de akadékoskodott s messze terjedő hatalmával érzékeny szigort tanusított, ha kívánságait nem teljesítették. Hogy ezen vádból mi igaz, azt a vizsgálat eredménye fogja megmondani. Ennek nyilvánosságra jutása nem késhet soká, mert *Kurc* még az esti gyorsvonattal Budapestre utazott, hogy jelentését a miniszternek haladéktalanul megtehesse.

— **Eljegyzés.** *Tomori* Mihály, az aradi és csanádi egyesült vasutak eleki állomásának főnöke eljegyezte *Hönigess* János leányát, *Eleonora* kisasszonyt Uj-Szent-Annáról.

— **Az ezredik áttérés.** Grácból távirják, hogy a legutóbbi vallási mozgalmak miatt ott igen sokan tértek át a katolikus vallásról a protestánsra. Hónapra ismét 28 személy jelentette be áttérését s ezzel az áttértek száma elérte az ezrediket.

— **Az uri foglyok.** A szegedi államfogház is megérzi a nyarat, mert bát az ő lakói többnyire urak, kik maguk választják meg a büntetésük idejét és nyaranta inkább fürdőhelyre mennek, mint a kincstári „hüvös“-be. A vakáció idejét egy kis statisztikára használta föl az államfogház igazgatósága. Eszerint az államfogháznak főnállása, vagyis 1890. május 1-je óta *ezerszázöt* lakó a volt. Első fogoly *Kövér* Lajos kiszombori földbirtokos volt, utolsó eddigelé *Balázs* Béla aitorjai mérnök. Ez év január 1-je óta 99 fogoly időzött a fogházban; ezek összesen 3 év 7 hónap és 3 hét büntetést kaptak. Hogy miért nem tudja az államfogház gátját vetni a töméntelen párbajnak, arra megfelel az alábbi kimutatás: Az ideai foglyok közt volt egy királyi alügyész (dr. *Sirchich* György), egy képviselő (*Purgly* Sándor), egy polgármester (dr. *Kun* Árpád), egy megyei főügyész (dr. *Bocskor* Béla), egy megyei főorvos (dr. *László* Vilmos) és egy volt főispán (*Dániel* László). A 99 fogoly közt 23 doktori diplomás elitelt volt.

— **Leégett papirgyár.** A *Schlinger* és *Polák* cég világhírű papirgyára ma *Wellerhordit*-ban tökéletesen porrá égett. A kár óriási.

— **A kolozsvári zavargások.** *Szvacsina* Géza polgármester, ki szabadságát Sveicban töltötte, üdülését megszakítva ma Kolozsvárra hazaérkezett és átvette az ügyek vezetését. A minapi zavargás tettesei közül kettőt ma újból letartóztattak s átkísértek az ügyészséghez. Ezek: *Várkonyi* Gyula 22 éves rajzoló és *Csótya* János süteményárús. Az ügyészség fogva tartja mindkettőt.

— **Kitiltás az állatvásárról.** A mai budapesti állatvásárra *Belgrádból* 618 darab hizlalt marha érkezett. Kirakodás után a hatósági állatorvos több szarvasmarhán *ragadás tüdőlobot* konstatált, minek következtében az egész szállítmányt *kitiltották a piacról* és zár alá vették.

— **Szolgabíró választás.** Csanádmegyében *Szabó* Lajos battonyai főszolgabíró nyugdíjaztatása folytán üresedésbe jött a battonyai szolgabírói állás. Csanádmegye törvényhatósága battonyai szolgabíróvá közfelkiáltással *Petrovics* Mihály közigazgatási gyakornokot választotta meg, ki a hivatalos esküt le is tette.

— **Gyilkosság a kapu alatt.** Az Arad melletti *Szabadhely* községből jelenti tudósítónk: *Sztán* Juon szabadhelyi lakost az éjjel valaki kiszólitotta lakásából, bekopogván az ablakán, kérte hogy nyissa ki neki az utcaajtót. *Sztán* gyanútlanul kiment s mikor a kapun kilépett, az ismeretlen vendég egy fejszével úgy fejbe ütötte *Sztán* Juont, hogy *felholtan összesett*. A gyoroki csendőrség keresi a tettest. *Sztán* sebe életveszélyes s a szerencsétlen ember, aki valószínűleg bosszu áldozata, haldoklik.

— **Egy osztrák öngyilkossága Konstantinápolyban.** *Becsúol* távirják, hogy a bécsi levelező iroda konstantinápolyi képviselője, névleg *Mittler*, ma reggel öngyilkosságot követett el. A konstantinápolyi osztrák-magyar konszultus az öngyilkos lakását lepecsételtette s bécsi rokonait az esetről értesítette.

— **Felfüggesztett főkapitány.** Tordáról azt az értesítést vesszük, hogy az ottani főkapitányt felfüggesztették állásától. Az esetnek az szolgált kiindulásul, hogy a főkapitány, *Beke* Antal dr. a szombatról vasárnapra virradó éjjelen valami személyes dologban összeszólalkozott *K.* kereskedővel, a kit rendőreivel letartóztattott. Az ügynek az lett a folytatása, hogy *K.* kereskedő feljelentést tett a főkapitány ellen *Bethlen* Géza gróf főispánnal, a ki a főkapitányt nyomban felfüggesztette.

— **Párbajok.** *Szegszárdon* a Korona-kávéház meliéktermében ma délután véres kardpárbaj volt *György* Gyárfás törvényszéki joggyakornok

és *Zsigmond* Dezső törvényszéki tisztviselő között. A párbaj harcképtelenségig tartott és *György* megsebesülésével végződött. A párbajra kölcsönös tettelegesség adott okot. *György*-nek felgyógyulása után még két párbaja lesz. *Sátorajya-Ujhelyről* írják, hogy *Ambrózy* Ágoston ügyvédjelölt és *Kulm* Aurél között kardpárbaj volt, a mely az utóbbinak megsebesülésével végződött.

— **A keszthelyi mérgezés.** Keszthelyről jelentik: A *Laskay*-féle gyermekmérgezési ügyben *Csesznák* Miklós, a nagy-kanizsai királyi törvényszék vizsgálóbírája ma Keszthelyen járt és kihallgatta *Laskay* cselédjeit, a szomszédokat és másokat, a kik azonban magát a mérgezést igazolni nem tudták, noha a mellékkörülményeket mererősítették. *Laskay* édes anyja *megtagadta* a vallomástételt. A városban izgatottan várják, hogy az országos vegyész *Laskay* feleségének holttestében is talál e mérget. Valószínű, hogy *Laskay* atyját is exhumálják. A *Laskay* ellen elrendelt vizsgálati fogságot a törvényszék vádtanácsa helybenhagyta.

— **Rablás egy hajón.** Vakmerő rablást követtek el a napokban *Nádaly* község határában, a *Ferenc*-csatornán. *Grosz* Mór földbirtokos és bérlő a gabonáját eladta egy budapesti cégnek s ennek elszállítása végett egy uszályhajót rendelt a *Ferenc*-csatornára. A hajó még a múlt héten megérkezett s azonnal hozzá is látak a berakodáshoz. Tegnap éjjel *Hudra* Antal kormányos *Tuláts* Ferenc első matrózzal este bement a községbe, hova *Grosz* vacsorára hívta meg őket. A hajón csak *Babits* Márton matróz maradt egyedül, a ki este 10 óra tájban a hajó fedélzetén elaludt. *Babics* arra ébredt fel, hogy néhány paraszt a kezeit kötözi össze és egy kendővel betömik a száját. A rablók ezután, a kik kocsikkal jöttek, átkutatták a kormányos szobáját, honnan 82 forintot elvittek. Ezután a magukkal hozott zsákokat megtöltötték búzával és kocsira rakva elszállították. Eppen indulóban voltak a mikor a kormányos és a vele volt matróz éjjel után hazaértek. A rablók elővigyázatból két társukat töltött fegyverrel felállították az ut mellett kukoricásban. Ez a két ember, midőn a kormányos és matróz arra mentek, rájuk lőttek. A lövésre mind a kettő elesett, de azután *Tuláts* matróz csakhamar magához tért és eljutott a hajóhoz, honnan már akkor a rablók elmenekültek. *Tuláts* kiszabadította a megkötözött *Babics*ot, ki rögtön bement a csendőrhöz, hol bejelentette az esetet. A csendőrség most házról-házra járva kutat a rablók után. Valószínűnek tartják, hogy a rablást nádalyi emberek vagy turjaiak követhették el. *Hudra* Antal kormányos sérülése igen súlyos és e miatt be is szállították a községbe, hol ápolás alatt áll. *Tuláts* sérülése könnyebb és pár nap alatt kiheveri.

— **A „Figaro“ afférje.** Párisban ma itélkezett a kereskedelmi bíróság a „Figaro“ ismeretes ügyében. Az ítélet szerint *Perivier* és *Rodays* szerkesztőket a bíróság állásukba visszahelyezi, miután a közgyűlés őket állásuktól jogtalanul és törvénytelenül fosztotta meg.

— **Borzalmas apagyilkosság.** *Baulvics*ről írják, hogy ott *Bolz* Ferdinánd 68 éves földbirtokos együtt lakott fiával *Bolz* Roberttel. Az utóbbi időben sokat veszekedtek tegnap azután civódás közben a fiu egy mozsár-törővel úgy vágta fejbe apját, hogy az összerogyott. A fiu aztán egy széklalabbal *addig verte az öregét míg élet volt benne*. A gyilkost a helyszínén elfogták.

— **Elfogott csekk-tolvaj.** Berlinből távirják, hogy a drezdai bank ottani fiókjában ma elfogták *Boller* fiatal amerikait, ki egy 18.000 dolláros lopott csekket akart beváltani. *Boller* a csekket még április hóban lopta el az „Amerikai Express Company“ párisi fiókjából.

— **Soborsinban lopnak.** A marosmenti aradmegyei községben dühöng a vagyonbiztonság. Egész bünkrónika az, melyről levelezünk a következőket írja: *Petruc* Román és *Vank* Ananie az iteui uradalmi kertből dinnyét loptak. Kiválogatták a javát, mert hát ott finom fajú dinnye terem, amilyenhez pénzért sem lehet jutni. *Vank* Ananie és *Mágye* János a Róth féle péküzetből kenyeret loptak. Ugyancsak ezek néhány zsák pejtát keritettek s azt *Hu-*

sán Sofron kutjába dobták be. *Lugosán* István és *Popa Demeter Mladin* Juon kertjéből körtét loptak, az ágakat letörték, s azokat üresen ismét a fára felkötötték. *Mágye* János társaival a községben több hidat felszedett egyes lakosok házai előtt felhalmozva volt rudakat a községben az utakra tették, a közlekedést teljesen elzárták, utcaajtókat szedték le, azt középre tették ki. — Ha tovább is így tart, legközelebb olyan hírt fogunk kapni, hogy Vank Szofron és társai ellopták Soborsinból a — rendőrséget.

— **Különös privilégiumok.** Angolországban több családnak különös privilégiumai vannak. Így az egyik családnak egy tejjes pályaudvar áll rendelkezésére, csupán azért, mert másképpen nem engedte meg, hogy a vasutat keresztülvigyék birtokán. Egy nemesi családnak megvan az a joga, hogy a windsori kastély egyik szárnyában bármikor bezárássalhatja magát. Ez a joga onnan származik, hogy valamelyik őse egy alkalommal megvendégelte III. György királyt, ki ezért egyszer s mindenkorra meghívta a családot, hogy bármikor az ő, vagy utódainak vendégei lehetnek Windsorban. A skót Donald család évenként egy hétig ingyen lakhatik Brighton egyik legelőkelőbb szállodájában, mert a telket, melyen a szálloda felépült, a család csak ezzel a föltétellel engedte át az építés céljaira. A bedfordi hercegnek és családjának a drury lanei színházban egy ingyenes páholy áll rendelkezésére, mert az ő telkükön épült a színház s ennek lehetőségét az említett föltételhez kötötték.

— **Emberélet egy vaddisznóért.** A felvidéki Petrovic község lakosai már régóta zugolódtak, hogy az elszaporodott vaddisznók éjjelenként elpusztítják a burgonya- és kukoricatermésüket. Az előjáróság a miatt tett ismár jelentést a főszolgabíróhoz és kérte a hajtóvadást elrendelését. A szolgabírósa mind ez ideig nem intézkedett, miért is a lakosság maga volt kénytelen éjjelenként a földekre ügyelni. Tegnap hajnal felé egy csapat vaddisznó tartott *Szilivony* András földje felé. Szilivony a kukoricában húzta meg magát s a mint a csürhe a kukorica mellett lévő burgonyaföldre ért, Szilivony és egyik szomszédja *Janosik* Tamás közbük löttek a falkának. — Ugyanakkor egy másik oldalról is dördült el néhány lövés, mire a falka futásnak eredt, csak két fiatal malac és egy nagy vadkan kerültek el a földön. A lövések után összefutottak az emberek s a nagy vadkant mindegyik magának akarta tulajdonítani. De leginkább Szilivony követelte magának a vadkant, mert az ő földjén lötték le. — E miatt azután a vadászok összevesztek, miközben Szilivony András fegyvert fogott *Bubnik* Adámra s mellbelötte. — Erre *Bubnik* sógora *Bagyura* Mihály Szilivonyra lőtt, ki halántékon találva szörnyet halt. A véres esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a vadászon résztvevőket letartóztatta. Szilivonyt halva szállították haza, *Bubnik* pedig dacára az orvosi segítségnek, tegnap virradóra belső elvérzés következtében szintén kiszervezett.

— **Kossák József** csász. és kir. udvari fényképész Templom utca 2. szám. Felvételeket eszközöl minden időben saját műtermében és házon kívül.

— **Férfi ingek és nyakkendők** igen nagy választékban kaphatók *Porter* Vilmos áruházában. Feltűnő jutányos árak.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

MULATSÁGOK.

(=) **A kurticsi iparos oivasó kör** folyó évi augusztus hó 17-én könyvtári alap szaporítása céljából, saját helyiségében táncmulatságot rendez. Belépti-díj: Család-jegy 2 korona 20 fillér, személy-jegy 1 korona 20 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hirtalpig nyugtáztatnak.

Bilincsrevert birtokos.

(Egy csendőr-őrsvezető túlkapása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8

Az *Aradi Közlöny* tegnapi számában egy rövid táviratban megemlítette már azt a különös esetet, mely egyik biharmegyei nagyközségben történt, ahol minden ok nélkül bilincsbe vertek egy birtokost. Az eset részleteit tudósítónk ma a következőkben jelenti:

Felháborító eset történt tegnap a biharmegyei *Diószeg* községben, mely annál sajnálatosabb, mert a vidék egyik köztisztelőben álló, tekintélyes férfiát érintette méltatlanul. Nem akarunk egyoldalú információ alapján kritikát gyakorolni, éppen ezért ez idő szerint csupán az eset részleteinek leírására szorítkozunk s majd a megindítandó vizsgálat fogja kideríteni, hogy joga volt-e a csendőrségnek e sajnálatos incidens előidézésére.

Weisz Dávid diószegi birtokos, a *Kiss* Albert székelyhidi országgyűlési képviselő bérelője, a közeli Pocsaj községben volt lakodalmon. Tegnap reggel hazajövet a diószegi vámnál megállott. Nagy szekértorlódás lévén, várnia kellett, míg a vámfizetésnél reá kerül a sor. Ugyanekkor érkezett a várhoz a b. diószegi csendőrség, az őrsvezető vezetése alatt, a ki szörnyű haragra lobbant, amikor *Weisz* Dávid kocsját az ut közepén meglátta s erőlyes, de cseppet sem udvarias hangon rákiáltott:

— Álljon félre az utból!

Weisz azt válaszolta vissza, hogy nem állhat félre, míg a vámot ki nem fizeti.

Az őrsvezető és *Weisz* között hevesebb szóváltás keletkezett erre, minek az lett a vége, hogy az őrsvezető, a tekintélyes földbirtokost láncra verette és kiadta a parancsot, hogy kísérik fel a község házához. E közben nagy néptömeg csődült össze. Zajongni kezdtek és követelték, hogy bocsássák szabadon. Eleinte tiltakozott az őrsvezető, de mikor látta, hogy nagyobb kellemetlenségtől lehet tartani, mint valami gonosztevőt, több tekintélyes polgár felelősségére, szabadon akarta bocsátani a megbilincselte *Weisz* Dávidot, aki azonban már ekkor nem fogadta el a szabadon bocsátást, hanem követelte, hogy a csendőrség fejezze be gyönyörű művét és kijelentette, hogy ez eljárás ellen kellő jogorvoslattal fog élni.

A csendőr őrsvezető, aki ekkor már kezdte belátni, hogy meggondolatlan dolgot követett el, a *Weisz* Dávid kocsját igénybe akarta venni, hogy a köznép szemeláttára ne gyalog kísérik be. *Weisz* tiltakozott az ellen, ő nem engedte meg, hogy kocsját igénybe vegyék.

— Ha tetszik, gyalog kísérikhetek!

— Nos hát mehetünk! — felelte az őrsvezető s megindult a szégyenletes menet a község háza felé.

Természetesen nem maradt el a kíváncsi néptömeg sem, mely azonban több ízben adott kifejezést a felháborító eset feletti megbotránkozásának. A község házában a foglyot természetesen szabadon bocsátották s a csendőrök ellen megtették a feljelentést.

Kiváncsian várjuk a fejleményeket, mert bizony mi is szégyeneljük, hogy egy kulturált államban olyan és ehez hasonló esetek is előfordulhatnak.

Meg vagyunk azonban győződve a csendőrparancsnokság igazságérzetéről, a törvényhez való szigorú ragaszkodásáról, a mi garanciát nyújt arra, hogy ebben az esetben szorgos vizsgálatot indítanak, megállapítják a valóságot s ha csakugyan elkövette a túlkapást az őrsvezető, amint levelezőnk állítja, megérdemelt büntetése nem fog elmaradni.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **A jött-ment.** *Nagy* István 17 esztendő magyar fiút *Bikity* sváb községbe vetette a sorsa szolgálatba. Itt gazdája fiának révén vagyonszerű sváb fiuk társaságába került, a kik nagyon lenézték a szegény magyar gyereket. Különösen nagy ellensége volt *Schlosser* István, a ki, ha már messziről meglátta, rákiáltott:

— Ide ne gyere te jött-ment, te bicskás!

Ez a lenézés és a társaságból való kiküszöbölés nagyon elkésztette *Nagy* Istvánt és alkalmat keresett, hogy *Schlosser*nek torkára forraszsza a gunyolódásait.

Ez év március 3-án éjjel megleste a falu határán, a mint a szomszéd községből *Schlosser* egyedül hazafelé tartott. A kukoricás szélén, nagy fadoronggal a kezében utját állotta.

— No most sámulunk *Schlosser*. Hát mi vagyok én? Jött-ment, meg bicskás? Nesze!

Es a doronggal úgy ütötte föbe, hogy a fiu a földre szédült, azután kést vett elő és nyakát teljesen átmetszette. *Schlosser* még csodálatos módon magánál volt és négykézláb akart menekülni gyilkosa elől, de *Nagy* utána futott és még három késszurással halálra sebezte. Aztán vállára vette a holttestet és beledobta egy közeli kutba. Előbb azonban magához vette óráját, láncát és mellényének levagdalta a rézgombjait.

Ezalatt otthon a *Schlosser* szülei hasztalan várták fiukat és mikor reggel sem érkezett meg, rosszat sejtve jelentést tettek a csendőrségnek, amely véres ingéről csakhamar ráakadt a gyilkosra. *Nagy* Istvánt a szabadkai esküdtszék elé állították, amely gyilkosság bűntettében és lopás vétségében mondván ki őt bűnösnek, 12 esztendői fegyházra ítélte. Védő a vádlott elméleti állapotát, továbbá gyermekkorának mikénti lefolyása megvizsgálására tett indítványának mellőzése miatt semmisségi panaszszal élt, melyet ma a kir. kuria szüneti tanácsa, *Selley* Sándor elnökiete alatt *Hammersberg* Jenő koronaügyész indítványának meghallgatása után, elutasított.

NAPIREND.

Augusztus 9. Péntek. Róm. kath. naptár: Rómán vértanú. — Protestáns naptár: Rómán vértanú. — Görög-keleti naptár (Julius 27.): Pantelem. — A nap két 4 óra 33 perckor, nyugszik 7 óra 4 perckor. — A hold két délelőtt, nyugszik 3 óra 8 perckor

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 759.0 milliméter, délután 2 órakor 759.2 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 16.0, délután 2 órakor C° + 20.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor N. 4, délután 2 órakor N. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor félderült, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 1 mm.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó felhőzet, enyhe, szeles, helyenként csapadék, zivatarok.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 óráig délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11/2—12/2 óráig. Helyiség: Ereklie-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Augusztus 10. Az új-aradi kereskedő ifjuság táncpróbája (Szoló-kert.) — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása Szlatinára.

Augusztus 11. Az aradi kereskedő ifjuság táncvigalma (Városliget.)

Augusztus 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Augusztus 15. A pankotai önkéntes tűzoltókar táncvigalma (Fehér Kereszt.)

Augusztus 17. Az aradi orvosok bálja Menyházán. — A kurticsi iparos-olvasókör táncvigalma.

Augusztus 18. A „Zarand“ kerékpáros-egylet kerékpár versenye a brád-nagyhalmgyi országúton. — A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncmulatsága (Kaszinó-kert.)

Augusztus 18—19. Az aradi szabóiparosok országos kongresszusa.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDES.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 8. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 80 — 82 fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogrammon sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 87 — 88 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogrammon sulyban 88 — 89 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 87 — 88 fillérig.

Sertéslétszám. Augusztus hó 5. napján volt készlet 46,654 darab, augusztus hó 6. napján felhajtott 642 darab, augusztus hó 6. napján elszállított 455 darab, augusztus hó 7. napján maradt készletben 46,841 darab. Utlet: Kissé kelemesebb.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 9.

Déltőzsde. A buzaárakat kielégítő, a vételkedv korlátolt. Bányadi iránzat mellett 24.600 métermázsa került forgalomba, gyöngén tartott áron. Egyéb gabona-nemek bányadtak. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	8.04—8.05
Buza 1902. áprilisra	8.41—8.42
Rozs októberre	6.68—6.70
Zab októberre	6.19—6.20
Tengeri augusztusra	5.17—5.18
Tengeri szeptemberre	5.25—5.26
Tengeri 1902. májusra	5.06—5.07
Repce augusztusra	13.55—13.65

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	8.04—8.05
Buza 1902. áprilisra	8.42—8.43
Rozs októberre	6.69—6.70
Zab októberre	6.20—6.21
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	5.24—5.25
Tengeri 1902. májusra	5.07—5.08
Repce augusztusra	—

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	642.75
Magyar hitelrészvény	650.—
Leszámitolóbank részvény	429.—
Rima-Murányi vasúti részvény	449.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	635.25
Közúti vasút	575.—
Városi villamos vasút részvény	284.—

Szeszüzlet.

— Augusztus 8. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12'80—13'— korona mmásánként.

Magyar és német folyóiratokat, 1023 egyes könyveket és teljes könyvtárakat magas áron vásárlunk.

Tudatjuk továbbá

vidéki iskolakönyvvásárlóinkkal

hogy üzletünk múlt év novemberben

Templom- és Kazinczy-utca sarok

Polgári fiúiskolával szemben lett áthelyezve.

Ugyanott egy elárúsító felvétetik.

Tisztelettel:

INGUSZ I. és FIA

2—3 iskolás fiu vagy leány uri háznál ellátást nyer, esetleg zongora használattal. Bővebbet a fenti könyvkereskedésben.

CSARNOK.

A bácskai oroszán.

Írta: Komechey Jenő.

(Folytatás.)

Délután már Palicson voltak, az akácok fürdők. Az akácerdő virított és illata terjengett s a hulló szirmok befödtek a földet. Az oroszán összehúzódott a fa alatt egyik asztalnál s előre hajlott fölve csodált egy szőke, hajlékony leányt, aki a másik asztalnál ül, folyton fecsegett és hintálta magát a kerti széken. Amint ott a pacséri gyöpon, hanyatt feküdv, elképzeltte magának azt a leányt, aki mint valami szentség rajzolódott az uszkáló felhőre: úgy tűnt most föl előtte, hogy az idájkép megelevenült s itt hajlong előtte, egy karkinyujtásnyira. Szóltak hozzá az asztaltársai, nem halotta; csufondáosan meg is bökdösték, nem érezte; csak nézte a szőke lányt és hallgatta a fecsegését.

A reggeli vendége tréfásan eléje ült. Pacséry egy pillanatra nem láthatta a leányt, de csak egy pillanatra. Nyugodtan a szék alá tette a tenyerét s a rajta ülővel együtt a levegőbe emelte s áttette az asztal másik oldalára.

— Bravó! Éljen az oroszán! — kiáltotta két ur, a leány ajkain egy futó mosoly jelent meg, aztán felkelt:

— Menjünk! — mondta halkán.

Napernyőjét kezébe vette s megindult a parkon át a tó felé. Amerre ment, Pacséry úgy érezte, a lelke jár a nyomában. A nap a felhő mögül vékony sávban utána vetette sugarát s beragyogta a léptei nyomát. Pacséry szeretett volna lehasalni s végig csókolni a földet, arra, amerre a napsugár beragyogta.

Másnap megismerkedtek. A leány fölneztet reá nagy kék szemével:

— Tudja-e, hogy én haragszom magára?

A nagy Mohamed-ember lecsüggesztette fejét, hallgatott és szinte reszketett. A leány folytatta:

— Az nem illet, ahogy maga engem nézett. No, nem nagyon haragszom. Vigyen el csónakázn. Tud evezni? A csónakban majd megbékülünk.

Eta kisasszony beült a csónakba. Érdekel ez a murmatér, — mondotta magában — és olyan szép szemek vannak! Pacséry is beállott a csónak orrába s az evezőt neki támasztva a hidacsokán, meglóditotta, a csónak messze besiklott a fehéren fodrozó vízbe. De ebben a pillanatban megsiklott a Pacséry lába s a csónakra esett. Ez a nagy súlytól szinte bemezt a vízbe, a másik fele pedig fölemelkedett. Eta ijedten sikoltott és segítségért kiáltott a partra.

— Nincs semi baj — nyögte az óriás, — csak egy kicsit nehéz vagyok.

A csónak közepe felé csuszott. A víz egészen a felső kávájáig ért a csónaknak. Eta rémülten nézett maga elé s összetette a kis kezét:

— Vigyen ki, vigyen ki! Elmerülünk.

Pacséry megkereste evezőjével a földet. A víz nem volt mély. Neki támasztotta az evezőt a tó fenekének s lassan, vigyázva kiemelte a magát a vízbe.

— Mit csinál? — kiáltotta a leány.

— Kiviszem.

Azzal alája nyult a csónaknak, leányostól együtt kiemelte a vízből s úgy öiben kivitte a partra. Amíg vitte, a fejét lehajította a csónakba s úgy suttogta:

— Kiviszem. Elviszem akár a világ végére. Dehogy engedem a vízbe hullani. Minek a rózsza a vízben!

A két orcája lángolt, a szeme égett. A leány pedig sápadtan halgatta a suttogó szavakat s mihelyt Pacséry kiemelte a csónakból, elfordította a fejét és egy szó nélkül sietett a mamájához. Hanem este, mikor a vacsorázó asztalnál megállott s körülnézett, bár volt ott több üres hely is, gyorsan odaült az oroszán mellé és átadta a legyezőjét meg a keztyűjét:

— Tegye zsebre s vigyázzon reá.

Vacsora alatt Eta sokat beszélt s mikor evett, az oroszán azon töprengett, hogy hát az ilyen lilomból formált édes kis teremtes is eszik. A leány kedveért megivott néhány pohár pezsgőt s rózsaszínű hangulatban kísérté az asszonytársaságot a nyaralóba. Azután hazament és lefeküdt; de nem tudott egy pillanatra sem aludni. A hold bevilágított ablakán fölkelte, fölöltözött, kiment a csillagok alá hajdon fölve s megindult az éték nyaralója felé. Odaülleszkedett egy vaskos fához, s hajnalig nézett a leány ablakára. A lelke ott lebegett az alvó leány fölött. Ami édes hevülés a rügybe borulás idején a pacséri rétségen eltöltötte a szívét és agyát: abból most mindből zsarátnok tűz támadt.

— Szeretem, nagyon szeretem, — suttogta maga elé — és meg fogom neki vallani.

És erre a gondolatra ellágyalt és úgy érezte, mintha rászakadt volna az egész menyország minden gyönyörűségével. Az első szerelem istene beköltözött szívébe.

(Vége következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 8. —

Központi Szálloda. Bacher György földbirtokos Bécs. — Dr. Kelemen Gábor ügyvéd Budapest. — Diosy József kereskedő Brassó. — Feigelstok kereskedő Budapest. — Dr. Bodnár Dániel ügyvéd Miskolc. — Kalmár György hadnagy Temesvár. — Kluger Albert vállalkozó Szeged. — Grünbaum Ranel kereskedő Temesvár.

Vass Szálloda. Dr. Tilea I. orvos Gy.-Varsánd. — Balta Dezső birtokos Baitonya. — Dr. Baumgartner Janos ügyvéd Brád. — Montag Henrik gazdasz Makó. — Stoll József utazó Bécs. — Csengeri Hugó utazó Budapest. — Weisberger Izidor utazó Budapest. — Jokay Rózsika fenykepesznő Budapest. — Hajnal Rezső Urania énekes Budapest. — Kraus Imre technikus Budapest. — Sailer József utazó Bécs. — Doba Lajos kereskedő Versec. — Groszman Mór utazó Bécs. — Klein Lajos utazó Budapest.

Nádor szálloda. Negrul Virgil lelkész Egres. — Bodi József tanító Világos. — Schiller György lelkész Hidegkut. — Olari Juon lelkész Gaj. — Oltványi Ferenc pénzügyi titkár Temesvár. — Ervin Kramer pénztárnok Beszterce.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőlt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborszói reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborszói délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 9.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőlt 5.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjeli 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesi szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesi szv. d. u. 5.20	Személyvonat este 6.56

Aradi nyári szinkör.

Pénteken, 1901. évi augusztus hó 9 én

URANIA

magyar tudományos színház előadása:

A tánc.

Három felvonásban, 200 képpel és 26 mozgófényképpel. Írta: Pekár Gyula. A mű történeti zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.

Kezdete 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!!

KITÜNO ASZTALIVIZ

ÉS

221

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL

Magy. kir. államv. üzletv. Zágráb.

18187—901. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Zág-rábi üzletvezetőségének központjában egy 600 korona évi fizetés és 240 korona lakbér, valamint a szolgálati egyenruha élvezetével egybekötött hivatali állás üresedett meg.

Annak előrebocsátása mellett, hogy a polgári alkalmaztatásra jogosuló hadügyi, vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal bíró kiszolgált altisztek az 1873. évi II. t.-cz. értelmében ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírnak, felhívjuk mindazokat, a kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy kellőképp felszerelt folyamodványukat, melyben a magyar állampolgárság, s az igazolványos altiszteknél a 45, másoknál a 35-ik életévet meg nem haladó életkoron, ép- és egészséges testszervezeten felül a magyar írás és olvasásban, valamint a számolás elemeiben való jártasság is kellően igazolandó, a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez, legkésőbb f. évi augusztus hó 15-ig annál inkább betérjesszék, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A katonaságtól közvetlenül a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül, bozzánk átlépő katonai altiszteknél, véglegesítésük esetében a katonai szolgálatban töltött idő az alapszabályszerű utánfizetésnek megfelelő havi részletekben leendő befizetése mellett nyugdíjjogosult idejökbe be fog számíttatni.

Zágráb, 1901. július hó 22-én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Birkás dűllőben fekvő katonai lövőtéren, továbbá a Birkás-dűllőbeli gyakorlótereken az erdei őrlak háta megett levő sátor kivételével és a Ségai és Birkás-dűllőbeli téglaverő helyeken gyakorolható égetett szeszes italok és szesz kimérési jognak Bondár Lajos kárára és veszélyére 1903. évi december hó 31-éig való bérbeadása iránt folyó évi augusztus hó 12-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 272 korona évi bér. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi augusztus hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

383—1901. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szin- és bérház épület déli oldalán jelenleg Herzel Bernát által bérelt I-ső emeleti lakásnak f. évi november hó 1-től 3 évre való bérbeadása iránt folyó évi augusztus hó 12-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 1200 kor évi bér és 61 kor. 44 fill. vízfogyasztási díj.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi augusztus hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

382—1901. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Mittelman-féle szeszgyár telepen levő magtárhelyiségeknek f. évi szeptember 1-től 1 évre való bérbeadása iránt folyó év augusztus hó 12-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 1. Az 1. 2. 3. számú 4600 mm. gabonát befogadó magtárra 750 korona. 2. A 4. szám 6000—7000 mm. gabonát befogadó magtárra 1200 korona. 3. Az 5. szám 4000—5000 mm. gabonát befogadó magtárra 1000 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi augusztus hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

390—1901. g. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magyar királyi földmívelésügyi miniszterium 53327/1901. számú körrendelete nyomán értesítjük a gazdaközönseget, hogy mielőtt tejtermékek értékesítése tárgyában bármely vállalkozóval szerződést kötne, forduljon tanácsadás végett bizalommal a földmívelésügyi miniszterium vezetése alatt működő országos tej-gazdasági felügyelőséghez, mely a szükséghez felvilágosítást és tájékoztatást díjtalanul készséggel megadja.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi augusztus hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay s. k.
aljegyző.

Magyar királyi államvasutak.

118706—1901. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet az Arad állomáson előállítandó huszonnégy állású mozdony-szin és tartozékainak valamint a csatornázás létesítésére szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten, a magy. kir. államvasutak igazgatósága magasépítmenyi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56. szám. III. emelet 13. ajtó) és Aradon az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1901. évi augusztus hó 23-án déli 12 óráig benyújtandók alulírott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályánál (VI. k. Teréz-körút 56. sz. II. emelet 10. ajtó).

Az ajánlat 1 korona, az ajánlat mellékletei pedig ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat az aradi új mozdony-szin és tartozékainak előállítására.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1901. évi augusztus hó 22-én déli 12 óráig 4300 korona, azaz Négyezerháromszáz korona bánatpénz teendő le a magyar kir. államvasutak főpénztáránál (Andrássy-ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénnyel adandók fel.

Budapest, 1901. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Vérszegénység, sápadtság, idegyengesség

ellen

biztos hatású gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknél

az

Kellemes ízű! Umberto Nem keserű!**China-vasbor.**

Az Umberto-bor China és vasat, e két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kellemes adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngélkedők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e k való gyógybor hatásáról. — Az Umberto China-vasbor egyszersmind gyomorerősítő, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitűnően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesitem, hogy Umberto china vasborra betegcimmél, különösen idegyengéknél, neurastheniában szenvedőknél meglepő jó hatással volt.

Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápori Nándor

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez”

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

József főherceg-ut 12 sz.

házunkban lévő

saroküzlet

és hozzátartozó

souterrani helyiség

(ez idő szerint Bran N. A-féle
festékkereskedés) 1036

november 1-től kezdve

kiadó.

Fodor és Reisinger.

100—120 métermázsza

csemege-szőlő

mérsékelt áron

eladó.

Értekezhetni lehet

Mahler Mihály

urnál 1015

Pankotán.

2145—901. kig. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Kovaszincz község alólirt előjárói közhírré tesszük, miszerint Aradvármegye törvényhatósági bizottságának 340. és 799—1901. számú határozatával ujonnan építendő községháza felépítési munkálatai 12748 korona 49 fillér összeg erejéig engedélyeztetvén, a munkálat kivitelének biztosítása czéljából folyó év és hó 15-én d. e. 9 órakor Kovaszincz község székházánál nyilvános alkutárgyalás fog tartatni, miről versenyezni kívánók értesítetnek azzal, hogy az árlejtési feltételek fent kített időig a község jegyzői irodájában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Kovaszincz, 1901. augusztus hó 7-én.

Buftea Miklós,

jegyző.

1040

Kalf Nikolae,

biró.

Üzlet-átadás!

Egy, Aradon a legélénkebb helyen

10 év óta létező

férfi divat-üzlet

olcsó lakbérrel és 6 évi szerződéssel, kellemes feltételek mellett

átadatik.

Az átvételhez szerény kapitális szükséges és ezen üzlet bárkinek biztos existenciát nyújt.

Czim a kiadóhivatalban.

21624—1901. I. szám.

Ajánlati hirdetmény.

Győr állomásunkon levő vízművünk egyik 80 mm. belső átmérővel bíró mintegy 745 méter hosszú, nyomóvezetékének a hozzá tartozó szélkázánokkal és elzáró szelepekkel együtt 150. mm. belső átmérőjű vezetékkel és hozzáálló szélkázánokkal és elzáró szelepekkel való kicserélésére, — a földmunkák kivételével — ezennel pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok alapjául szolgáló tervek, szerződési feltételek, s költségcszámítási minták vontatási osztályunkban (Külső kerepesi-ut 13. II. em.) szerezhetők meg.

Az ajánlatok f. é. augusztus hó 10 én déli 12 óráig titkárságunkhoz nyújtandók be. Az ajánlatok ivenként 1 koronás, a mellékletek pedig ivenként 80 filléres bélyeggel ellátva a következő felirással bíró lepecsételt borítékban nyújtandók be: „Ajánlat 21624—901. számhoz, a győri vízmű nyomóvezetékének kicserélése tárgyában.”

Az ajánlat benyújtását megelőző nap déli 12 óráig az ajánlati árral kiszámított összköltségeknek 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban bánatpénz gyanánt gyűjtőpénztárunknál leteendő.

Készpénzben letett bánatpénzek után kamatok nem fizettetnek, ellenben az értékpapiroknak esedékesé váló szelvényei kiadatnak. Az értékpapírok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén jegyzett, 14 napnál nem régebb utolsó árfolyam szerint, de semmi esetre sem névértéken felül fognak számíttatni.

A letétjegy az ajánlathoz nem melléklendő.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

Az alulírott üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson.

Budapesten, 1901. július hó 22.

A m. kir. államv. Bpest jobbpárti üzletvezetősége.

Bérbe adó.

A Chorin Aron-utca 1. számú házban

AZ ARANY „ABC”

épületben, az Asztalos Sándor-utczára nyíló

üzlethelyiség

azonnal bérbe adó.

1033

Bővebb felvilágosítást ad az Aradi Első Takarékpénztár.

